

**AN BORD UM
CHÚNAMH DLÍTHIÚIL**

tuarascáil bhliantúil
2009

Rochtain ar Cheartas
www.legalaidboard.ie

Misean

Seirbhís chúnaimh agus chomhairle dhlíthiúil a sholáthar atá gairmiúil, éifeachtúil, costéifeachtach agus inrochtana.

Fís

Rochtain a éascú ar cheartas trí seirbhís chúnaimh dhlíthiúil agus chomhairle shibhialta a sholáthar ar féidir comparáid dhearfach a dhéanamh idir í agus dea-chleachtas ar fud an domhain.

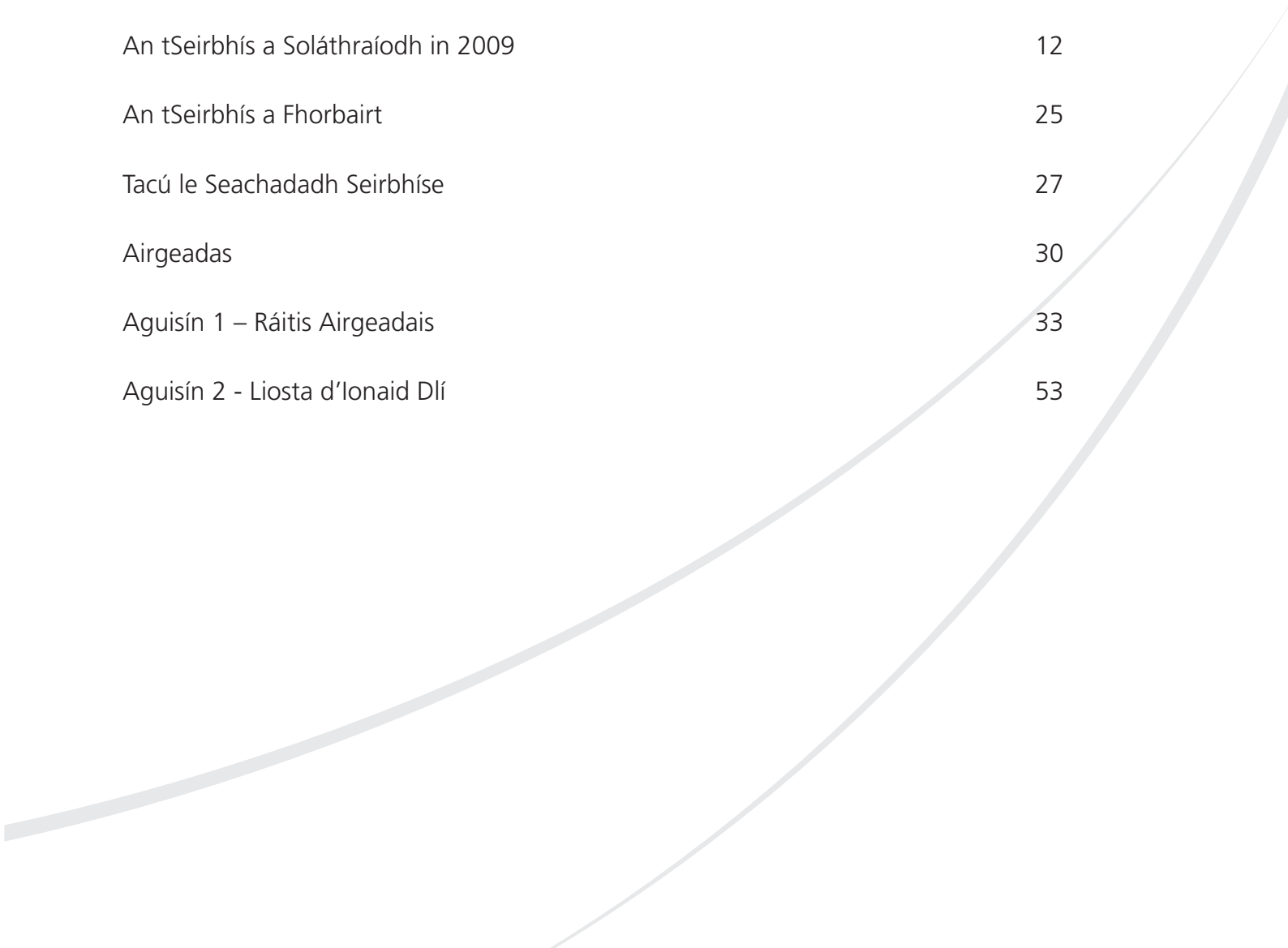
Spriocanna

- Seirbhís: Seirbhís ghairmiúil inrochtana ar ardchaighdeán a sholáthar.
- Cumarsáid: Próiseas faisnéise, oideachais agus cumarsáide poiblí éifeachtach a chur i bhfeidhm.
- Bainistíocht Acmhainní: An úsáid is fearr a bhaint as na hacmhainní airgeadais agus oibriúcháin a leithdháiltear don Bhord agus luach ar airgead a chinntiú.
- Nuálaíocht: Cinntiú go bhfuil an Bord nuálaíoch, solúbtha agus freagrúil ina chur chuige maidir le seirbhísí a chur ar fáil go héifeachtach.
- Forbairt Cumais: Forbairt a dhéanamh ar chumas an Bhoird seirbhís ghairmiúil ar ardchaighdeán a chur ar fáil.

Clár Ábhar

Leathanach

Forbhreathnú	2
Brollach ón gCathaoirleach	4
An Bord	6
Foireann agus Struchtúr	7
Réamhfhocal ón bPríomhfheidhmeannach	8
Gnóthachtálacha agus Forbairtí Lárnacha in 2009	10
An tSeirbhís a Soláthraíodh in 2009	12
An tSeirbhís a Fhorbairt	25
Tacú le Seachadadh Seirbhíse	27
Airgeadas	30
Aguisín 1 – Ráitis Airgeadais	33
Aguisín 2 - Liosta d'Ionaid Dí	53

Forbhreathnú

1. Feidhm agus cuspóir

Is é an Bord um Chúnamh Dlíthiúil an comhlacht reachtúil, neamhspleách atá freagrach as cúnamh dlíthiúil agus comhairle dlí shibhialta a sholáthar do dhaoine ar bheagán acmhainní, faoi réir ag forálacha an Achta um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta, 1995. Is éard is comhairle dlí ann ná comhairle ar bith ó bhéal nó i scríbhinn a thugann aturnaí nó abhcóide, lena n-áirítear litreacha a scríobh agus idirbheartaíochtaí.

Is éard is cúnamh dlíthiúil ann ná nuair a dhéanann aturnaí nó abhcóide ionadaíocht thar ceann duine in imeachtaí cúirte. Caithfidh duine deimhniú um chúnamh dlíthiúil a fháil ar dtús, a shonraíonn na seirbhísí dlí atá á ndeontú, agus an ranníoc um chúnamh dlíthiúil a shonraítear ar an deimhniú a íoc. Déantar seirbhísí dlí a sholáthar thar raon leathan cúrsaí dlí sibhialta.

2. Soláthar seirbhíse

Den chuid is mó, cuireann aturnaí atá fostaithe ag an mBord cúnamh agus comhairle dlíthiúil ar fáil trí líonra d'ionaid dlí. Cuireann aturnaí atá i mbun cleachtas príobháideach seirbhís chomhlántach ar fáil. Fostaíonn an Bord iad ar bhonn cás ar chás.

Cuirtear an tseirbhís ar fáil ar fud na tíre trí 33 ionad dlí lánaimseartha agus 12 ionad dlí pháirtaimseartha, lena n-áirítear 3 ionad dlí lánaimseartha ina bhfuil an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe (SDD).

Oibríonn an Bord Ionad speisialaithe Doiciméadúcháin do Dhídeanaithe freisin, a chuireann seirbhís ghairmiúil neamhspleách taighde agus leabharlainne ar fáil do na príomhchomhlachtaí ar fad a bhfuil baint acu leis an bpróiseas tearmainn.

3. Seirbhísí dlí a fháil

Caithfidh duine atá ag lorg seirbhísí dlí iarratas a dhéanamh ar cheann ar bith de na hionaid dlí a leagtar amach in Aguisín 2 agus foirm iarratais a chomhlánú, ag sonrú an t-ábhar lena mbaineann an t-iarratas ar chomhairle agus/nó ar chúnamh dlí agus ag tabhairt sonraí faoi ioncam agus acmhainní caipitil ar bith.

Tá sé mar aidhm ag an mBord a chinntiú go ndéanfar coinne le haturnaí a thairiscint do dhuine atá incháilithe i gcomhair seirbhísí dlí taobh istigh de thréimhse uasta 4 mhí ón uair a dhéantar an t-iarratas a chur i gcrích. I gcásanna áirithe, cuirtear seirbhís tosaíochta ar fáil. Féadfar cásanna foréigean teaghlaigh, fuadach leanaí, cásanna a bhain le hiarratais ón Stát chun leanaí a thógáil i gcúram nó cásanna a raibh teorainneacha ama a bhí ar tí dul in éag, a bheith ar áireamh sna cásanna sin.

4. Íoc as seirbhísí dlí

Ceanglaítear ar dhuine ar bith a ndéanfaidh comhairle agus/nó cúnamh dlíthiúil dó/di ranníoc a dhéanamh leis an mBord. Déantar an ranníoc do chomhairle dlí a mheas ar ioncam indiúscartha an iarratasóra, .i. ioncam tar éis asbhaintí áirithe. Déantar an ranníoc um chúnamh dlíthiúil a mheas ar ioncam indiúscartha agus ar chaipiteal indiúscartha an iarratasóra. Is é an ranníoc is lú ná €10 as comhairle dlí agus €50 as cúnamh dlíthiúil. Tugann an t-ionad dlí comhairle do dhuine faoin ranníoc iarbhair i ngach cás aonair. Más rud é go ndéanann duine airgead nó réadmhaoin a aisghabháil ag eascairt ón gcás, is féidir go ndéanfaidh an Bord iarratas chun an costas a bhí ar an mBord as na seirbhísí dlí a sholáthar don chliant a aisghabháil.

5. Ceannoifig

Tá ceannoifig an Bhoird suite i gCathair Saidhbhín, Contae Chiarraí áit a bhfuil 45 ball foirne lonnaithe. Tá roinnt d'fheidhmeanna na ceannoifige lonnaithe i mBaile Átha Cliath freisin.

6. Socruithe Rialachais

Is é an tAire Dlí agus Cirt, agus Athchóirithe Dlí a cheapann an Bord reachtúil agus tá sé freagrach as:

- treo straitéiseach na heagraíochta
- beartas a shocrú agus monatóireacht a dhéanamh ar a chur i bhfeidhm
- maoirseacht a dhéanamh ar bhainistíocht cheart éifeachtach na heagraíochta
- monatóireacht a dhéanamh ar nósanna imeachta éifeachtacha a chur i bhfeidhm agus cuntasacht a sholáthar

- buiséid a fhaomhadh agus monatóireacht a dhéanamh orthu, agus
- roinnt cinní forchoimeáda a dhéanamh.

Go hiondúil is cathaoirleach agus 12 ghnáthchomhalta a bhíonn ar an mBord. Ceapadh an Bord reatha i mí na Nollag 2006.

Cloíonn an Bord i gcónaí leis na caighdeáin de rialachas corparáideach a leagtar amach sa leagan nuashonraithe den *Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit*. Cuimsíonn sé seo:

- ag leibhéal an Bhoird, úsáid a bhaint as sé choiste chun cúnaimh a thabhairt dó a chuspóirí a bhaint amach agus a chuid freagrachtaí a chur i gcrích go héifeachtach (féach thíos)
- deighilt sainmhínte ar ról idir an Bord, an Cathaoirleach agus an Príomhfheidhmeannach
- tuarascáil bhliantúil a chur faoi bhráid an Aire a chomhlíonann ceanglais an Chóid
- feidhm iniúchta inmheánaigh a oibríonn go héifeachtach agus de réir mar is gá, agus
- cód iompair, a bhfuil nósanna imeachta chun déileáil le ceist coinbhleachta leasa ar bith mar chuid de.

D'éagraigh an Bord 11 chruinniú in 2009 – 7 gcinn acu i gCathair Saidhbhín agus 4 cinn i mBaile Átha Cliath. Is é seo a leanas líon na gcruinnithe Boird ar fhreastail na baill éagsúla orthu in 2009:

Ball	Líon na gcruinnithe
Anne Colley (Cathaoirleach)	11
Bob Browne	10
An Dr. Michael Buckley	9
Dara Foyes	7
Kate Hayes	8
Margaret Heneghan*	9
Seamus Keelan	11
Breege Leonard	10
Niamh Moran	10
Jerry O'Connor	11
Jim O'Farrell	11
Eamonn Purcell	9
Fergal Rooney	11
* Ní raibh Margaret Heneghan ina ball den Bhard ach le haghaidh 10 gcruinniú in 2009.	

In 2009, íocadh táillí leis na baill den Bhard de réir na dtreoirínte ábhartha a d'eisigh an Roinn Airgeadais.

Tháinig coistí an Bhoird le chéile mar seo a leanas in 2009:

Coiste	Líon na gcruinnithe a tionóladh
Coiste na nAchomharc	16
An Coiste Airgeadais	9
An Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca	6
Coiste na nDlíodóirí	9
An Coiste Acmhainní Daonna	3
Coiste Feidhmíochta	1

Baineann an Bord leas as lámhleabhar um rialachas corparáideach inmheánach chun achoimre shoiléir chuimsitheach a chur ar fáil maidir leis na príomhghnéithe a bhaineann le rialachas corparáideach de réir mar a théann sé i bhfeidhm ar an mbord agus ar an ardbhainistíocht. Tá sé ann freisin lena chinntiú go mbeidh baill an Bhoird ar an eolas go hiomlán faoina gcuid freagrachtaí dlíthiúla agus go mbeidh cur amach acu ar na forálacha reachtúla a bhaineann lena bpost agus na ceisteanna, beartais agus straitéisí eagraíochtúla príomhúla a threoraíonn a ról.

Tá ball neamhspleách, seachtrach amháin, an tUasal Conan McKenna, ar Choiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird i gcomhréir le ceanglais an Chóid Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit. Is Rúnaí Cúnta é an tUasal McKenna i dTithe an Oireachtais.

Brollach

ón gCathaoirleach

Agus an tuarascáil seo á foilsiú in 2010 táimid ag ceiliúradh chothrom 30 bliain de chúnamh dlíthiúil sibhialta arna mhaoiniú ag an stát sa tír seo. Cé nach raibh ionainn ach eagraíocht bheag ag an tús, táimid tar éis forbairt chomh mór is go soláthraímid seirbhís ríthábhachtach i mbeagnach 30 suíomh ar fud na tíre anois, anuas ar an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe agus táimid ag déanamh ár seacht ndícheall freastal ar éileamh atá ag síormhéadú.

Mar thoradh ar roinnt tosca, go háirithe mar gheall ar an gcor chun donais eacnamaíoch, bhí iarratais ar ionaid dlí an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil 18% níos mó ná an t-éileamh in 2008; 38% in 2007; agus 45% in 2006. Bhí méaduithe le sonrú i mbeagnach gach catagóir cásanna, agus cuid acu an-suntasach m.sh. cásanna fiachais agus fostaíochta (ní raibh ach líon réasúnta beag ann roimhe sin ar ndóigh). Is léir go bhfuilimid i mbéal an chatha ina bhfuil an tionchar atá ag an gcor chun donais geilleagrach le sonrú go géar. Is é an t-aon réimse amháin d'oibríochtaí an Bhoird nár tháinig méadú ar an éileamh air in 2009 ná an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe.

Is é an dúshlán suntasach a gcaithfidh an Bord aghaidh a thabhairt air anois maidir le seirbhísí a sheachadadh ná an méadú tobann seo ar iarratais a bheith ag teacht tráth a bhfuil ár n-acmhainní ídithe mar gheall ar an moratorium ar earcú foirne. Toisc nach bhfuil ach aturnaí amháin, nó beirt nó triúr ag an-chuid dár n-oifigí, ciallaíonn sé má imíonn ball foirne amháin go rachaidh sé i bhfeidhm go mór ar an tréimhse inar féidir linn ár seirbhís a sholáthar. Mar gheall ar na tosca seo i dteannta a chéile tá tréimhsí feithimh ar choinne le haturnaí i roinnt dár n-ionaid tar éis dul thar ár sprioctréimhse de cheithre mhí.

Tá imní mhór ormsa agus ar an mBord faoin gcaoi a bhfuil an mhoill ar sholáthar seirbhísí dlí bunriachtanacha ag dul i bhfeidhm ar na daoine atá i gceist agus ar dhaoine eile a bhfuil baint acu leo agus fiú ar an bpobal trí chéile. Tá roinnt tionscnamh curtha i bhfeidhm againn chun aghaidh a thabhairt ar an gcás. Bhaineamar leas go minic as an tseirbhís Cleachtóirí Príobháideacha atá againn. Chuireamar luathsheirbhís comhairle-amháin i bhfeidhm in ionaid a bhfuil tréimhsí feithimh níos mó ná trí mhí iontu. Bhaineamar leas as seirbhísí roinnt aturnaetha trí Chlár Socrúchán Oibre FÁS, agus fiú roinnt aturnaetha ar bhonn deonach le tacaíocht agus comhoibriú an Dlí-Chumainn. Rinneamar athbhreithniú dian ar gach gné dár n-oibríochtaí féin d'fhonn a chinntiú go bhfuilimid ag feidhmiú ar shlí chomh héifeachtúil agus is féidir. Bhí dea-thorthaí le feiceáil ar na tionscnaimh seo go léir ach tá an eagraíocht fós faoi bhrú ollmhór ó thaobh iarracht a dhéanamh freastal ar shlí shásúil ar an éileamh ar sheirbhísí. D'admhaigh an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí go bhfuil an Bord i gcruachás agus aithníonn an Bord an cúnamh a thug an Roinn dó agus tá sé buíoch as. Tá sé deacair áfach an borradh mór faoin éileamh ar sheirbhísí agus ar bhaill foirne agus an laghdú foirne de bheagnach 10 faoin gcéad anuraidh a thabhairt chun réitigh.

Is deimhin domsa, i bhfocail Michael Mansfield QC, go n-imríonn cúnamh dlíthiúil ról ríthábhachtach agus gur chóir dó a bheith i gcoilár aon daonlathais shóisialta fhreagraigh. Tá roinnt mhaith dár gcliaint i measc na ngrúpaí is leochailí sa tsochaí agus tá dualgas áirithe ó thaobh na sochaí orainn cabhrú leo dá bharr.

Táimid sa Bhord um Chúnamh Dlíthiúil an-eolach le blianta beaga anuas ar an ngá le bheith feasach ar nádúr na bhfadhbanna a chuirtear os ár gcomhair agus an ngá leis an tseirbhís a chuirtear ar fáil do chliaint chun na fadhbanna sin a réiteach a bheith iomchuí. Tuigimid gur féidir le fadhbanna a bheith ilghnéitheach -

d'fhéadfadh fadhb teaghlaigh, mar shampla, dul i gcion ar réimsí eile amhail fiachas, titheocht srl. – agus ní mór dúinn é seo a chur san áireamh nuair atáimid ag plé le cliaint. Aithnímid gur féidir drochthoradh a bheith le cliaint a chur i dtreo na gcúirteanna chun réiteach a lorg ar a gcuid fadhbanna agus sin amháin. Agus an tuarascáil seo á foilsiú táimid ag plé leis an tSeirbhís Idirghabhála Teaghlaigh agus leis an tSeirbhís Chúirteanna ionas go gcuirfear comhairle ar dhaoine i gcásanna iomchuí réiteach idirghabhála a lorg. Tagann an cur chuige seo leis an mbéim a leag an Bord le blianta beaga anuas ar mhodhanna malartacha a chur chun cinn chun díospóidí a réiteach sa dlí teaghlaigh.

Ag féachaint chun cinn, is mór ag an mBord go bhfuil sé beartaithe ag an Aire go mbeimid freagrach as Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil a riar amach anseo. Tagann sé seo leis an gcleachtas i ndlínsí eile agus is dóigh leis an mBord go bhfuil ciall leis ó thaobh straitéise agus gur iomchuí é i gcomhthéacs dea-chleachtas rialachais. Beidh dúshlán don eagraíocht i gceist leis, ach is dóigh liom gur féidir linn aghaidh a thabhairt air agus an cúnamh is gá againn.

Tá an Bord meáite ar a chinntiú go bhfuil socruithe rialachais éifeachtach i bhfeidhm agus go gcloítear leo. Le linn na bliana, tar éis don Chód Cleachtais Athbhreithnithe um Rialachas Comhlachtaí Stáit a bheith foilsithe, ghlac an Bord le Lámhleabhar um Rialachas Corparáideach athbhreithnithe a chuimsíonn gach gné de dhualgais an Bhoird agus an fheidhmeannais agus chuireamar tús le hathbhreithniú ar ár bhfeidhmíocht mar Bhord freisin, agus bheinn ag súil gur athbhreithniú bliantúil a bheidh ann. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis na baill go léir den Bhord as a gcuid rannpháirteachais gníomhach agus tacaíochta i rith na bliana. Tuigim go maith go bhfuil ualach oibre na mball i bhfad níos mó ná ualach oibre go leor Bord eile i ngeall ar an gcineál oibre a dhéanann siad, go háirithe i dtaobh achomharc. Tá na baill tar éis a ról a chomhlíonadh go díograiseach, go dúthrachtach agus go hionraic.

Ba mhaith liom freisin mo buíochas a chur in iúl do Dermot Ahern, TD, an tAire Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí, fear nár staon de thacaíocht a léiriú do chúnamh dlíthiúil agus dár gclár oibre ná d'fhíor-spéis a léiriú iontu, tráth a raibh brú mór air ó thaobh cúrsaí airgeadais agus eile. Ba mhór an tacaíocht a thug an tArd-Rúnaí agus a fhoireann don Bhord chomh maith.

Mar fhocal scoir, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an bPríomhfheidhmeannach agus leis na baill foirne sna háiteanna ar fad as a gcuireann an Bord seirbhísí ar fáil. Ar fud na heagraíochta, tá gach duine meáite ar sheirbhís dlí éifeachtúil d'ardchaighdeán a sholáthar do bhonn cliant atá ag síormhéadú. Leanaimid orainn freisin ag aimsiú bealaí nuálacha inar féidir linn ár seirbhís a sholáthar tráth a bhfuil acmhainní srianta. Táim ag tnúth le tiomantas leanúnach an Bhoird agus na foirne don ról agus don fheidhm ríthábhachtach atá againn.

Anne Colley
Cathaoirleach

An Bord

AMHAIL 31 NOLLAIG 2009

Anne Colley
Cathaoirleach

Bob Browne
Rúnaí Cúnta, An Roinn Dlí
agus Cirt agus
Athchóirithe Dlí

**An Dr Michael
Buckley**
Lia Comhairleach Ar Scor

Dara Foynes
Abhcóide

Kate Hayes
Duine atá páirteach i
gCúrsaí Gnó

**Margaret
Heneghan***
Abhcóide Sínearach

Séamus Keelan
Cuntasóir ar Scor / Ionadaí
Áitiúil

Breege Leonard
Bainisteoir Réigiúnach (Ar
Scor), An Roinn Coimirce
Sóisialaí

Niamh Moran
Aturnae

Jerry O'Connor
Aturnae

Jim O'Farrell
Príomhoifigeach, An
Roinn Airgeadais

Eamonn Purcell
Ionadaí Foirne

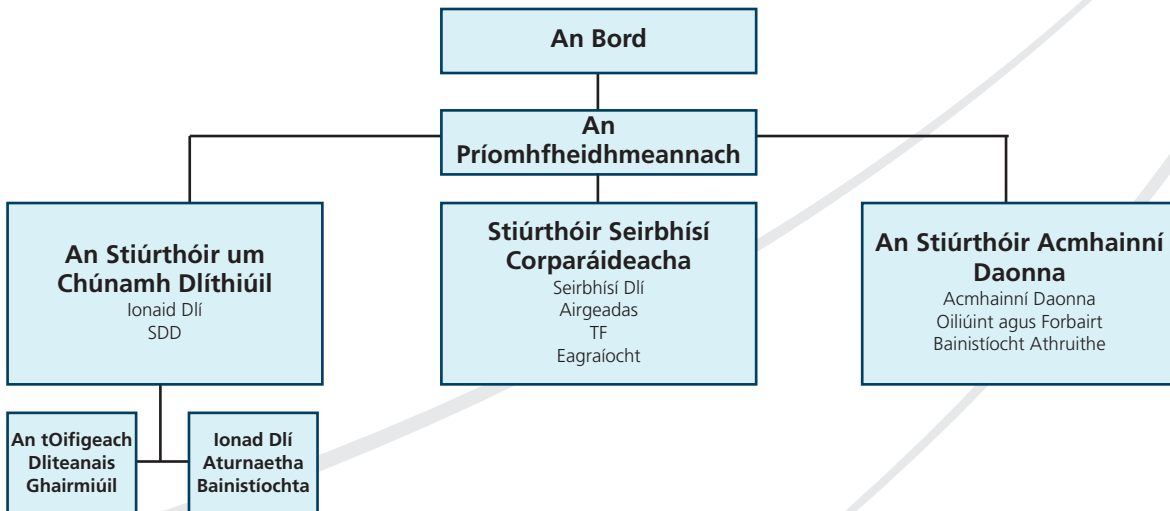
Fergal Rooney
Ionadaí Foirne – Aturnae

* Ceapadh Margaret Heneghan ar an 26 Eanáir 2009. D'éirigh sí as a post ina dhiaidh sin in Eanáir 2010 tar éis dí a bheith ceaptha ina Breitheamh sa Chúirt Chuarda.

Foireann Feidhmiúcháin na Ceannoifige

An Príomhfheidhmeannach:	Moling Ryan	Aturnaetha:	Mason Hayes and Curran
An Stiúrthóir um Chúnammh Dlíthiúil:	Frank Brady	Ceannoifig:	Sráid an Chalaídh Cathair Saidhbhín Co. Chiarraí Teileafón: 066 947100 Íosghlao 1890 615200 Facs: 066 9471035
An Stiúrthóir Acmhainní Daonna:	Pat Fitzsimons	Oifig Bhaile Átha Cliath:	47 Sráid an Mhóta Uachtarach Baile Átha Cliath 2 Teileafón: 01 6441900 Facs: 01 6623661
An Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha:	Eileen Bowden	Suíomh Gréasáin:	www.legalaidboard.ie
An tOifigeach Idirchaidrimh Ghairmiúil:	John McDaid		
An Rialtóir Airgeadais:	Joan Enright		
Rúnaí an Bhoird:	Clare Kelly		
Iníuchóirí:	An tArd- Reachtair Cuntas agus Ciste		

Struchtúr

Réamhrá

ón bPríomhfheidhmeannach

Mar a deir an Cathaoirleach sa Bhrollach, tá méadú suntasach tagtha ar an éileamh ar sheirbhísí dlí ón mBord um Chúnaimh Dlíthiúil go háirithe le trí bliana anuas. Tá an méadú de bheagnach 50 faoin gcéad ar éileamh sa tréimhse sin tar éis brú mór a chur ar chumas an Bhoird seirbhís thráthúil a sholáthar i roinnt dár n-ionaid.

Níor sháraigh ach ceithre aonad na tréimhsí feithimh de cheithre mhí a bhí mar sprioc againn tráth a raibh acmhainní foirne srianta i bhfeidhm, rud a léiríonn cé chomh díograiseach agus atá baill foirne ó thaobh raon seirbhísí dlíthiúla a sholáthar agus a bheith nuálach agus solúbtha maidir lena gcur chuige freisin. Mar sin féin, beidh sé ina dhúshlán dúinn go ceann i bhfad freagairt don mhéadú ar éileamh.

Ba ionann an taithí a bhí againn agus an taithí idirnáisiúnta sa mhéid is go dtagann méadú as cuimse ar sheirbhís dlí de chineálacha áirithe tráth a mbíonn cor chun donais eacnamaíoch ann agus tá sé seo go mór le feiceáil i bhfigiúirí 2009 don Bhord. Tháinig méadú 18% ar iarratais ar ár n-ionaid dlí thar 2008 figiúr a bhí 17% níos airde ná 2007, ar a uain, agus ní dhealraíonn sé go laghdófar é sin agus muid i druidim i dtreo 2010. Tháinig méadú 23% ón mbliain roimhe ar líon na ndaoine ag lorg comhairle dlí maidir le colscaradh le méadú 22% ar dhaoine ag lorg comhairle maidir le hidirscaradh dlíthiúil. Tháinig méadú as cuimse ar líon na ndaoine a lorg comhairle dlí faoi chúrsaí fiachais agus fostaíochta; 181% agus 38% faoi seach. Is díol spéise é, agus tagann sé leis an méid a tuairiscíodh i dTuarascáil Bhliantúil na Seirbhíse Cúirteanna, gur tháinig laghdú 5% ó 2008 ar chúnaimh dlíthiúil a tugadh i ndáiríre d'ionadaíocht sa chúirt i gcásanna colscartha, idirscartha agus neamhnithe. Tháinig méadú 12% ón mbliain roimhe ar chásanna cúram leanaí agus is dúshlán mór don Bhord é seirbhís thráthúil a sholáthar sa réimse seo toisc go mbíonn ionadaíocht ar gearrfhógra ag teastáil i roinnt mhaith de na cásanna. Beimid ag breathnú in 2010 ar an rogha aturnaé a bheith againn i gceantar Bhaile Átha Cliath a bheadh ag plé le cúrsaí cúram leanaí amháin, agus é/í lonnaithe gar do na cúirteanna dlí teaghlaigh i dTeach an Charnáin.

Tá an t-athrú atá ag teacht ar chomhdhéanamh déimeagrafach shocharaí na hÉireann le sonrú i roinnt gnéithe d'obair an Bhoird i rith 2009 freisin. Chuir an Bord um Chúnaimh Dlíthiúil ionadaíocht ar fáil i 113 cás a bhain le horduithe eachtracha a aithint nó a fhorfheidhmiú. Cé nach líon mór cásanna é, is mó é ná an líon cásanna sna blianta roimhe sin.

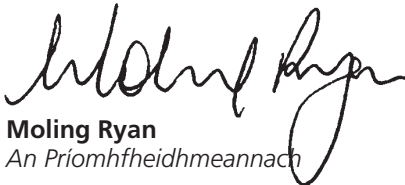
Is dúshlán mór é an méadú suntasach atá tar éis teacht ar an éileamh ar sheirbhísí dlí a bhainistiú nuair atá na leibhéil foirne d'aturnaetha mar an gcéanna nó laghdaithe. Tá ár bhfoireann féin tar éis glacadh le roinnt mhaith cásanna breise nua; méadú 12% in 2009 ó fhigiúirí 2008. Tá caidreamh den scoth againn leis na haturnaetha sa chleachtas príobháideach atá ar ár bpainéil ar shannamar breis agus 4,000 cás dóibh anuraidh. Tá dlínsí eile ag dul i muintín an mhodha mheasctha sin chun seirbhísí a sholáthar agus cruthaíonn an modh sin an fíoras go bhfuil an Bord mar eagraíocht ag díriú ar leasanna na gcliant seachas ar a leas féin ná ar chosantas.

Chomh maith leis seo, tuigeann an Bord agus an fhoireann go bhfuil aon mhoill ar sholáthar seirbhísí sna cúinsí ina bhfuilimid ag teacht salach ar sholáthar éifeachtúil seirbhísí mar choincheap, go háirithe i dtimpeallacht de leithéid thimpeallacht an Bhoird. Spreag sé seo an Bord chun seirbhís a thabhairt isteach ina soláthraítear seisiúin ghearra de chomhairle dlí do chliant atá ag fanacht os cionn 3 mhí chun agallamh a fháil le haturnaé. Forbrófar an tseirbhís seo tuilleadh in 2010.

Is léir ónár dtuarascáil freisin, go bhfuil laghdú leanúnach ag teacht ar líon na n-iarrthóirí tearmainn, agus ar an éileamh ar sheirbhísí dlí, dá bharr. Beimid ag breathnú ar úsáid bharrmhaith a bhaint as na hacmhainní ar fad in 2010, go háirithe ar an scóip chun na seirbhísí cúnamh dhlíthiúil go léir a chomhtháthú.

Tá sé rithábhachtach go ndéanfaimid athbhreithniú leanúnach ar ár bpróisis agus ar ár n-oibríochtaí agus go bhfreagróimid ar shlí nuálach do na fadhbanna atá againn ionas gur féidir linn leanúint orainn le seirbhís ghairmiúil a sholáthar nuair atá éileamh ag méadú an t-am ar fad cé nach bhfuil soláthar foirne méadaithe ar fáil. Leagamar béim mhór ar anailís riosca ar gach gné dár n-oibríochtaí in 2009 agus ar na moltaí a chur i bhfeidhm. Anuas air seo thugamar faoi chóras nua chun cásanna dlí a bhainistiú a chuimsíonn ár 30 ionad dlí ar fad. Táthar ag súil go mbeidh sé ag feidhmiú go hiomlán i lár 2011 agus tá acmhainn aige líon na gcásanna a chuirtear de lámh a mhéadú, faisnéis bhainistíochta leanúnach, láithreach agus ábhartha a sholáthar agus comhsheasmhacht ó thaobh cleachtais a chinntiú ar fud na tíre.

Ar deireadh, ba mhaith buíochas ó chroí a ghabháil leis an bhfoireann ag gach leibhéal den eagraíocht a leanann orthu ag tabhairt aghaidh ar na dúshláin a gcuirtear síos thuas orthu. Níl amhras ar bith orm ach go leanfar den ardfeidhmíocht i ngeall ar dhúthracht na foirne agus ar an tuiscint atá acu ar an tábhacht phearsanta agus shóisialta a bhaineann le hobair chúnamh dlíthiúil.

Moling Ryan
An Príomhfheidhmeannach

Gnóthachtálacha agus

Bhí ar líonra ionaid dlí an Bhoird déileáil le méadú 18% ar iarratais in 2009. Bhí ráta méadaithe dá shamhail le sonrú in 2008 freisin, rud a chiallaíonn gur tháinig méadú 38% ar líon na n-iarratas in 2009 i gcomparáid le 2007.

Tháinig laghdú 2.5% ar maoiniú an státchiste don tseirbhís um chúnamh dlíthiúil sibhialta go €26.31 milliún. I gcás na Seirbhíse Dlí do Dhídeanaithe, tháinig laghdú 6% ar an soláthar maoinithe Státchiste go €8.33 milliún. Ar an iomlán, tháinig laghdú 8% a bheag nó a mhór ar leibhéal foirne le linn na bliana.

Tháinig méadú 8% ar líon na gcásanna a phróiseáil an líonra ionaid dlí le linn na bliana go os cionn 16,000. Ba í an phríomhfhachtóir ansin ná an méadú mór ar líon na gcásanna a bhain le comhairle dlí a thabhairt.

Tháinig laghdú níos mó ná 28% ar líon na gcliant nua a chláraigh le Seirbhís Dlí do Dhídeanaithe an Bhoird, rud atá ag teacht leis an laghdú le blianta beaga anuas ar líon na ndaoine atá ag lorg tearmainn sa tír seo. D'ainneoin sin, tháinig méadú 59% ar líon na gcásanna a bhain le iarratais ar fhochosaint faoi Threoir an AE i leith Cáilíochtaí.

Forbairtí Lárnacha in 2009

Cuireadh níos mó brú ar **thréimhsí feithimh** chun coinne a fháil le hatairne in 2009. Ina ainneoin sin, bhí cuspóir an Bhoird coinní tosaigh a sholáthar laistigh de cheithre mhí á mbaint amach i bhformhór na n-ionad dlí faoi dheireadh na bliana. Chomh maith leis sin, lean an Bord de sheirbhís láithreach nó beagnach láithreach a sholáthar do 15% dá chliant (nár bhain le tearmann a iarraidh) i ngeall ar na cineálacha fadhbanna a bhí ag na cliant sin.

Lean an Bord air ag baint leasa as **cleachtóirí príobháideacha** chun cabhrú le líon na gcliant a bhí ag feitheamh ar sheirbhísí dlí a laghdú. Anuas air sin thug an Bord **seirbhís ‘comhairle amháin’** isteach freisin ar mhaithe le réamhchoinne a thabhairt do chliant laistigh de cheithre mhí.

Dréachtaíodh plan forfheidhmithe ar mhaithe le cur i ngníomh mholtaí na gcomhairleoirí seachtracha a choimisiúnaigh an Bord chun **measúnú riosca** a dhéanamh ar sholáthar seirbhísí dlí an Bhoird. Bunaíodh ionad dlí nua i mBaile Átha Cliath, mar thoradh ar na moltaí sin, d’fhonn ionad dlí “eiseamláireach” a chruthú lena úsáid mar theimpléad chun ionaid dlí eile a fhorbairt.

Reáchtáil an Bord **comhdháil dlí teaghlaigh** i gCorcaigh i Meán Fómhair, ar éirigh go breá léi. Labhair na cainteoirí, idir chainteoirí ón mBord agus chainteoirí seachtracha, ar raon leathan ábhar a bhain le réimse an dlí teaghlaigh ghinearálta.

An tSeirbhís a Soláthraíodh in 2009

Is é misean an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil ná seirbhís um chúnamh agus comhairle dhlíthiúil, atá gairmiúil, éifeachtúil, costéifeachtach agus inrochtana a sholáthar do dhaoine ar bheagán acmhainní .i., daoine nach dtig leo aturnaí a fhosú. Is iondúil go dtagann cliant ar sheirbhísí an Bhoird tríd an líonra náisiúnta d'ionaid dlí. Déanann an Bord roinnt cliant a tharchur chuig aturnaetha príobháideacha ó na painéil a choinníonn sé chun cabhrú leis an éileamh ar a sheirbhísí a bhainistiú.

Cé go soláthraíonn an Bord seirbhísí thar an gcuid is mó de réimsí an dlí sibhialta, is cásanna dlí teaghlaigh iad formhór na gcásanna a phróiseáiltear, agus bhí riamh, agus is amhlaidh atá sé sna dlínsí eile chomh maith. Bhí sé amhlaidh in 2009 chomh maith. Bhí roinnt mhaith daoine ag lorg seirbhísí maidir le héilimh ar thearmainn trí Sheirbhís Dlí do Dhídeanaithe an Bhoird in 2009, cé gur díol suntais é gur tháinig laghdú ar an líon seo i gcomparáid leis an mbliain roimhe, laghdú a bhí ag teacht leis an laghdú ar líon na ndaoine a bhí ag lorg tearmainn sa tír.

Mar a aibhsítear i réamhrá na tuarascála seo, bhí bliain dhúshlánach ag an mBord in 2009. Bhí orthu feidhmiú i gcúinsí deacra mar gheall ar mhéadú ar éileamh i dteannta le laghdú ar na hacmhainní a bhí ar fáil. Ar an drochuair, ciallaíonn sé seo, nár baineadh amach sprioc an Bhoird i roinnt ionaid dlí, is é sin go mbeidh gach iarratasóir in ann aturnaí a fheiceáil laistigh de cheithre mhí, faoi mar a léirítear thíos i dTábla 10. Déantar cur síos níos faide anonn sa tuarascáil ar na bearta a rinne an Bord chun dul i ngleic leis an gcás seo.

Sholáthair an Bord seirbhísí dlí i 22,500 cás san iomlán a bheag nó a mhór in 2009. Ba mhéadú de thart ar 1,200 ó 2008 é. Tháinig méadú ón mbliain roimhe ar líon na gcásanna ar déileáladh leo sna hionaid dlí agus líon na gcásanna dlí teaghlaigh a tarchuireadh chuig aturnaetha príobháideacha ar phainéil an Bhoird fad agus a tháinig laghdú ar líon na gcásanna tearmainn.

Éileamh ar an tseirbhís

Tá an t-éileamh méadaitheach ar sheirbhísí a sholáthraíonn an Bord leagtha amach i dTábla 1 thíos, ina léirítear líon na n-iarratasóirí ar sheirbhísí.

TÁBLA 1 - LÍON NA N-IARRATASÓIRÍ

Bliain	2009	2008	2007
Ionaid dlí	12,715	10,774	9,248
Ionad Chúirt Dúiche Bhaile Átha Cliath	1,358	1,114	916
An tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe	2,298	3,219	2,650
Iomlán	16,371	15,107	12,814

San iomlán, tháinig méadú de bheagán os cionn 8% ar líon na n-iarratas in 2009 ó 2008. Laistigh den mhéadú sin, tháinig méadú an-suntasach de bheagnach 18% ar an líon iarratas chuig ionaid dlí, lena n-áirítear ionad Chúirt Dúiche Bhaile Átha Cliath ¹. Bhí méadú comhfhreagrach de 17% ann roimhe sin in 2008.

In 2009, tháinig laghdú 29% ar líon na gcliant nua a chláraigh leis an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe go 2,298. Bhí sé seo ag teacht leis an laghdú leanúnach ar iarratais ar thearmann atá le sonrú le blianta beaga anuas (féach an rannán ar Tearmann thíos.).

Ba cheart a thabhairt faoi deara nach soláthraítear seirbhísí dlí do gach iarratasóir. Is iomaí iarratasóir nach dtéann ar aghaidh lena n-iarratas nuair a thairgtear coinne le haturnaí dóibh. Is dócha go dtagann cuid acu ar bhealach eile chun a gcuid fadhbanna a réiteach, agus b'fhéidir go measann cuid eile acu, go háirithe iad siúd a bhfuil fadhbanna teaghlaigh acu, gurbh fhearr gan réiteach dlí a lorg ag an bpointe sin. Maidir leis na cliant sin a sholáthraíonn an Bord seirbhísí dóibh, i dTábla 2 thíos tá líon na gcoinní tosaigh inar tugadh aturnaí do

¹ Feidhmíonn an t-ionad seo mar aonad tarchuir le haghaidh cliant atá ag freastal ar Chúirt Dúiche Bhaile Átha Cliath.

chliant in 2009 leagtha amach de réir na saincheiste dlí ábhartha. Ba chóir a thabhairt faoi deara go bhfuil cásanna a tarchuireadh chuig aturnaetha príobháideacha chun seirbhís a sholáthar ar áireamh anseo.

TÁBLA 2 - COINNÍ TOSAIGH DE RÉIR ÁBHAIR 2009	
Ábhar	Líon na gcliant nua
Cúrsaí dlí teaghlaigh ghinearálta	6,573
Colscaradh / idirscaradh / neamhniú	2,606
Cásanna eile a bhain le cúram féideartha leanaí ag an Stát	567
Tearmann agus cúrsaí bainteacha	2,298
Cúrsaí sibhialta eile	1,415
Iomlán	13,459

Ionaid Dlí

Cuireadh cúnamh agus comhairle dhlíthiúil ar fáil trí ionaid dlí ghinearálta an Bhoird i 16,170 cás in 2009. Tá eolas comparáideach don dá bhliain roimhe sin agus miondealú idir cásanna cúnamh agus comhairle leagtha amach thíos.

TÁBLA 3 - CÁSANNA AR DÉILEÁLADH LEO IN IONAI DLI			
Bliain	2009	2008	2007
Comhairle amháin	7,138	5,900	4,525
Imeachtaí cúirte	9,032	9,017	9,380
Iomlán	16,170	14,917	13,905

Mar is léir, tháinig méadú os cionn 8% go níos mó ná 16,000 ar líon iomlán na gcásanna ar dhéileáil an Bord seo leo san iomlán in 2009 i gcomparáid leis an mbliain roimhe. Cé go bhfuil líon na gcásanna lena mbaineann imeachtaí cúirte (cásanna cúnamh dhlíthiúil) mórán mar an gcéanna, tháinig méadú suntasach ar líon na gcásanna comhairle dlí, in 2008 agus in 2009 araon. Is dócha go bhfuil an méadú ar éileamh mar thoradh ar an gcor chun donais eacnamaíoch le sonrú, go dtí 2009 ar aon nós, mar mhéadú mór ar an ngá le comhairle dlí a lorg sa

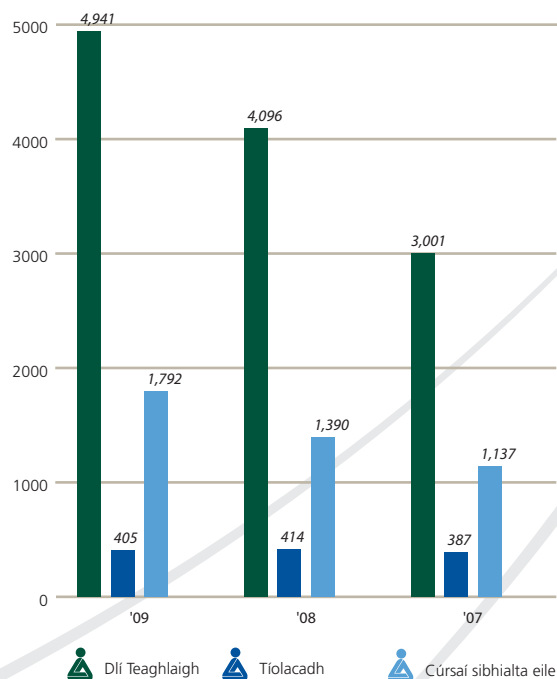
chéad dul síos. Ní ábhar iontais a bheadh ann, dá bhrí sin, dá mbeadh an méadú seo le sonrú mar mhéadú ar chásanna cúnamh dhlíthiúil in 2010 agus sna blianta ina dhiaidh sin. Ina leithéid de chás, chuirfí tuilleadh brú ar acmhainní an Bhoird, idir acmhainní daonna agus airgeadais, toisc go bhfuil cásanna cúnamh dhlíthiúil ag éirí níos costasaí agus gur gá níos mó ama a chaitheamh orthu.

Cásanna a bhain le comhairle dlí

As na cásanna comhairle dlí ar déileáladh leo in 2009, bhí beagnach 70% díobh i réimse an dlí teaghlaigh, mar atá le feiceáil i gCairt 1 thíos. Is éard is cásanna comhairle dlí ann ná cásanna inar cuireadh comhairle ar fáil don chliant ach nár cuireadh cúnamh dhlíthiúil ar fáil, .i. ionadaíocht sa chúirt. Deonófar cúnamh dlí do chuid de na daoine a fuair comhairle in 2009, ag brath ar chúinsí a gcáis.

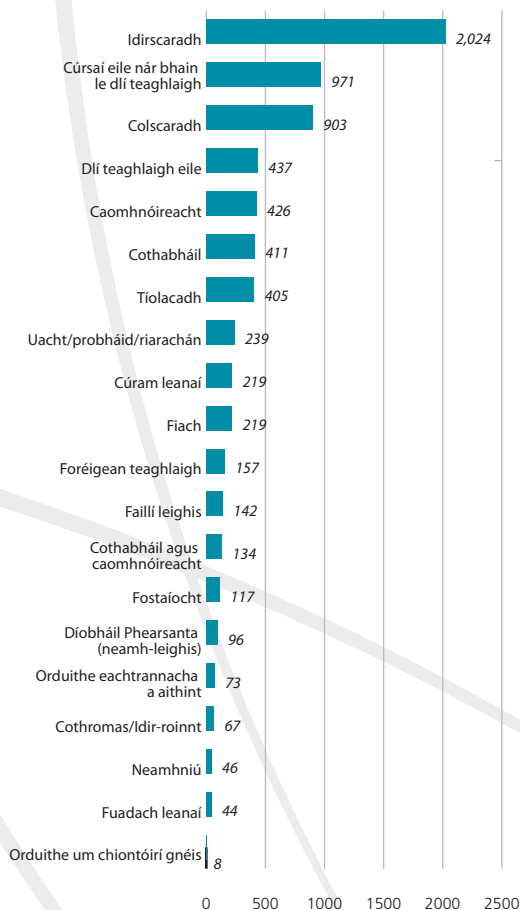
Tháinig méadú beagnach 21% ar an iomlán ar an líon cásanna comhairle ar dhéileáil an Bord leo in 2009 ó fhiigiúr na bliana 2008.

Cairt 1: Cásanna a Bhain le Comhairle Dlí 2007-2009

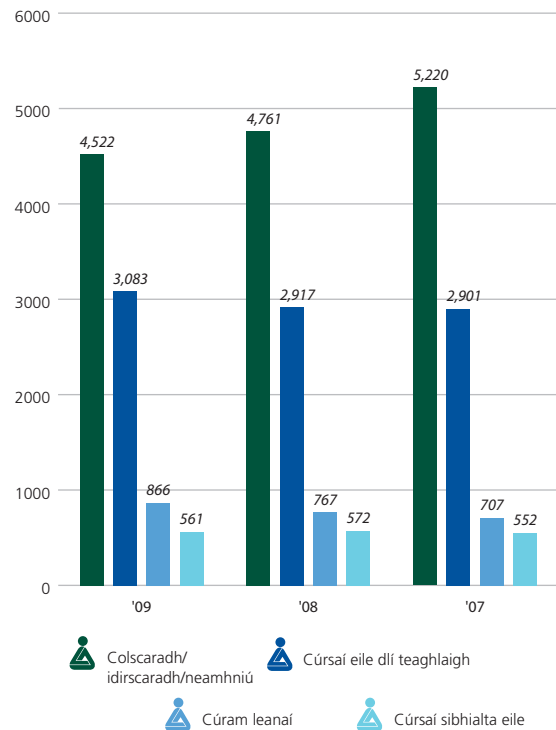
Tugtar miondealú níos sonraithe thíos i gCairt 1a ar na ceisteanna a thaispeántar i gCairt 1. B'fhéidir gur tugadh comhairle ar níos mó ná ceist amháin i gcásanna áirithe. Mar shampla, ba mhinic a tugadh comhairle maidir le cothabháil, foréigean teaghlaigh nó leas leanaí i gcásanna comhairle a bhain le colscaradh agus idirscaradh. Ní dhéantar taifead ar leithligh ar ábhair chomhairle den sórt sin anseo.

Bhain an méadú ar na cásanna comhairle a próiseáladh in 2009 den chuid is mó le réimse an dlí teaghlaigh, amhail idirscaradh (+23%) agus colscaradh (+22%). Ní haon ionadh é, áfach, gur láimhseáladh i bhfad mó cásanna comhairle maidir le fiachas (+181%) agus le fostaíocht (+38%), cé go raibh siadsan an-íseal sa chéad dul síos.

Cairt 1a: Cásanna Comhairle de réir Ábhair 2009

Cásanna a bhain le cúnamh dlíthiúil

Leagtar amach na ceisteanna a ndearna aturnaetha ó ionaid dlí an Bhoird ionadaíocht ina leith in 2009 agus an fhaisnéis chomparáideach don dá bhliain roimhe i gcairt 2 thíos.

Cairt 2: Cásanna a bhain le Cúnamh Dlíthiúil 2007-200

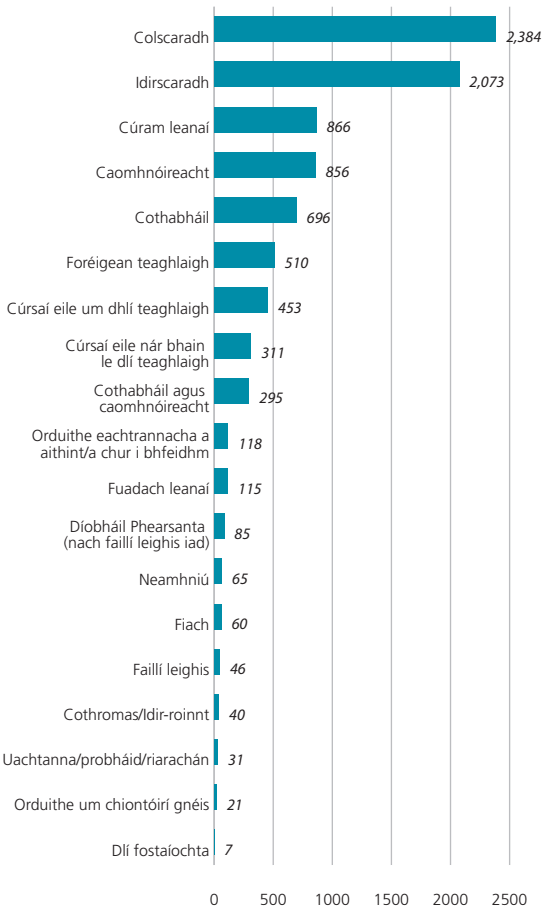
In 2009, ba bheag nárbh ionann an líon cásanna a bhain le cúnamh dlíthiúil ar déileáladh leo agus líon na gcásanna sin sa bhliain roimhe. Laistigh den mhéid seo, bhí laghdú 5% ar líon na gcásanna colscartha, idirscartha agus neamhniú a láimhseáladh. Tháinig méadú 5% ar an líon ábhar dlí teaghlaigh ar déileáladh leo, (ábhair ar éisteadh leo sa Chúirt Dúiche den chuid is mó). Tháinig méadú 12% ar an líon cásanna cúraim leanaí ar déileáladh leo, fad agus a tháinig laghdú beag ar líon na n-ábhar sibhialta eile.

Tugtar miondealú níos cuimsithí thíos ar na ceisteanna ar tugadh cúnamh dlíthiúil ina leith in 2009. Is ag tagairt don phríomhcheist a bhí faoi chaibidil agus sin amháin a tháifeadtar an cás anseo freisin.

Cé nár tháinig mórán athraithe ar líon iomlán na n-imeachtaí cúirte ar déileáladh leo i gcomparáid le blianta roimhe, is díol suntais é gur tháinig laghdú ar ghníomhaíocht sna príomhchatagóirí, is iad sin colscaradh agus idirscaradh. Bhí an laghdú ar na cásanna seo ag teacht leis an treocht fhoriomlán in 2009, mar a thuairiscigh an tSeirbhís Chúirteanna, inar tháinig laghdú 15% ar iarratais ar cholscaradh agus ar idirscaradh in 2009. Os a choinne sin, dhéileáil an Bord le líon níos mó cásanna i réimsí na cothabhála agus na caomhnóireachta.

Cé go bhfuil líon na gcásanna a bhain le horduithe eachtracha a aithint measartha beag, tháinig méadú suntasach ar chéatadán na gcásanna ó fhigiúr na bliana 2008, rud a léiríonn bonn cliant ina bhfuil comhdhéanamh ilnáisiúnta shochaí na hÉireann le sonrú.

Cairt 2a: Imeachtaí Cúirte de réir Ábhair

Tréachur cásanna

Tá sé níos tábhachtaí ná riamh an tréachur cásanna a uasmhéadú mar gheall ar an méadú atá ag teacht ar an éileamh ar sheirbhísí an Bhoird. Is féidir a fheiceáil ó Thábla 4 thíos gur tháinig méadú suntasach ar líon na gcásanna nua ar glacadh leo sa líonra ionaid dlí (beagnach 12%) in 2009.

TÁBLA 4 - CÁSANNÁ NUA IN IONAI DLI

Bliain	2009	2008	2007
Cásanna nua	7,240	6,479	5,743

Bíonn an Bord i gcónaí ag iarraidh bealaí nua a aimsiú chun éifeachtacht agus éifeachtúlacht an tsoláthair seirbhísí a fheabhsú. Déantar cur síos ar roinnt de na príomhfhorbairtí atá dírithe ar an gcuspóir sin a bhaint amach sa chéad rannán eile den tuarascáil seo. Tá sé mar aidhm acu a chinntiú go ndéileálfar leis na cásanna idir lámha ar shlí atá chomh héifeachtúil agus is féidir. Ach, téann roinnt fachtóirí i gcion ar an am a chaitear chun cás a chur i gcrích, agus níl aon neart ag an mBord ar fhachtóirí amháil dátaí cúirte a bheith ar fáil agus sceideal na gcásanna.

Fad cásanna cúirte

Soláthraíonn Tábla 5 thíos próifíl aoise de chásanna ar cuireadh cúnaimh dlíthiúil ar fáil iontu in 2009, de réir cúirte. Taispeánann an bhliain an uair a osclaíodh an comhad.

TÁBLA 5 – CÁSANNÁ CÚNAIMH DHLÍTHIÚIL AR DÉILEÁLADH LEO IN 2009; BLIAIN A OSCLAÍODH AN COMHAD

Bliain	2009	2008	2007	Roimh 2007	Iomlán
Dúiche	1,550	921	299	186	2,956
Cuarda	1,265	1,414	1,089	1,648	5,416
An Ard-Chúirt	211	185	102	152	650
Uachtarach	2	0	4	4	10
Iomlán	3,028	2,520	1,494	1,990	9,032

Mar ba léir blianta roimhe seo, is iondúil go mbíonn an ráta ag a ndéantar dul chun cinn le cásanna sa Chúirt Chuarda (áit a n-éistear cásanna colscartha agus idirscartha) cuid mhaith níos moille ná an ráta sa Chúirt Dúiche. As na cásanna sa Chúirt Chuarda ar dhéileáil an Bord leo in 2009, cuireadh tús le thart ar 30% díobh roimh 2007, i gcomparáid le 22% ar an iomlán. Tá siad sin cosúil leis na cóimheasa comhfhreagracha in 2008.

As an 9,380 cás cúnaimh dlíthiúil a láimhseáladh sna hionaid dlí in 2009, bhí 3,746 (41%) dóibh curtha i gcrích roimh dheireadh na bliana leis an gcuid eile acu, 5,286, fós gníomhach ar an 31 Nollaig. Tháinig méadú beagnach 13% ón mbliain 2008 ar líon na gcásanna cúirte a cuireadh i gcrích. I dTábla 6 thíos tugtar próifíl aoise ar na cásanna siúd ar bhain imeachtaí cúirte a críochnaíodh in 2009 leo, de réir ábhair.

TÁBLA 6 - CÁSANNA CÚNAIMH DHLÍTHIÚIL A CUIREADH I GCRÍCH IN 2009; BLIAIN A OSCLAÍODH AN COMHAD

Bliain	2009	2008	2007	Roimh 2007	Iomlán
Colscaradh/idirscaradh/neamhniú	86	354	325	599	1,364
Cúram leanaí	118	133	57	53	361
Cúrsaí eile dlí teaghlaigh	812	684	208	113	1,817
Cúrsaí nár bhain le dlí teaghlaigh	58	60	24	62	204
Iomlán	1,074	1,231	614	827	3,746

Is léir ón tábla seo gur gnách go dtógann sé níos faide cúiseanna colscartha, idirscartha agus neamhnithe a chur i gcrích ná an chuid is mó d'ábhair dlí teaghlaigh eile. Bhí thart ar 44% de chásanna colscartha, idirscartha agus neamhnithe a cuireadh i gcrích in 2009 ar siúl ó roimh 2007. Tá sé seo cosúil leis an gcóimheas comhfhreagrach in 2008 freisin.

Cásanna idir lámha

I dTábla 7 tugtar an stádas maidir le cásanna cúnaimh dlíthiúil an Bhoird ar fad a bhí gníomhach amháil 31 Nollaig 2009.

TÁBLA 7 – CÁSANNA CÚNAIMH DHLÍTHIÚIL A BHÍ GNÍOMHACH AMHAIL 31/12/2009

Stádas	Líon cásanna
Deimhniú um chúnamh dlíthiúil deonaithe	590
Mionteagasc tugtha don Abhcóide	606
Imeachtaí eisithe	845
Ag éisteacht	1,776
Orduithe Deireanacha déanta	1,360
Athiontráil / achomharc ar siúl	109
Iomlán	5,286

Cleachtóirí príobháideacha i gcúrsaí dlí teaghlaigh

Fostaíonn an Bord cleachtóirí príobháideacha (CPanna) chun seirbhísí cúnaimh dlíthiúil a sholáthar, rud a chomhlánaíonn an tseirbhís a chuireann ionaid dlí ar fáil. Cabhraíonn sé seo leis an mBord a chuspóir a bhaint amach maidir le seirbhísí dlí a sholáthar taobh istigh d'uastréimhse feithimh ceithre mhí. Faoi láthair, feidhmíonn an tseirbhís CP do chúrsaí áirithe a bhaineann le dlí teaghlaigh sa Chúirt Dúiche (cosúil le cásanna foréigean teaghlaigh, cothabhála, caomhnóireachta agus coimeáda/rochtana) agus do chásanna a bhaineann le colscaradh agus le hidirscaradh sa Chúirt Chuarda.

Déantar miondealú i dTábla 8 ar líon na ndeimhnithe um chúnamh dlíthiúil deonaithe sa chaoi go bhféadfadh aturnaetha i gcleachtas príobháideach agus atá ar phainéil an Bhoird ionadaíocht a dhéanamh sna Cúirteanna Dúiche agus Chuarda.

TÁBLA 8 - DEIMHNITHE CP DEONAITHE

Bliain	2009	2008	2007
Cúirt Dúiche	3,921	2,815	1,977
Cúirt Chuarda	91	168	329
Iomlán	4,012	2,983	2,306

Mar is léir, tháinig laghdú suntasach arís in 2009 ar líon na ndeimhnithe um chúnamh dlíthiúil a eisíodh do chleachtóirí príobháideacha i gcásanna colscartha agus idirscartha ar déileáladh leo sa Chúirt Chuarda. Tharla sé seo tar éis do laghdú mór a bheith ann sa bhliain 2008. An phríomhchúis leis seo ná na cúinsí deacra maidir le maoiniú in 2009, cúinsí is dócha a bheidh fós ann in 2010 agus sna blianta ina dhiaidh sin. Is gnách go mbíonn bearna mór ama idir an dáta a dheonaítear deimhniú um chúnamh dlíthiúil i gcomhair cás colscartha agus idirscartha agus an dáta a dhéantar an t-éileamh ar íocaíocht a fháil. Mar sin, i gcás deimhnithe a dheonaítear i mbliain áirithe, is gnách go ndéantar íocaíocht leis an gcleachtóir príobháideach ina leith thart ar dhá bhliain ina dhiaidh sin.

Is amhlaidh go mbíonn bearna ama níos lú idir an dáta a eisítear deimhnithe um chúnamh dlíthiúil a deonaíodh i dtaobh cúrsaí Cúirte Dúiche agus an dáta a dhéantar íocaíocht leis an gcleachtóir

príobháideach (idir dhá mhí agus cúig mhí). Ina theannta sin, níl sna táillí a íoctar le cleachtóirí príobháideacha as cásanna sa Chúirt Dúiche ach 10-15% de na táillí atá iníoctha as cásanna sa Chúirt Chuarda.

Tháinig méadú suntasach eile (39%) ar an líon cásanna sa Chúirt Chuarda a tarchuireadh chuig cleachtóirí príobháideacha in 2009, rud a chuidigh chun déileáil leis an méadú ar an éileamh ar sheirbhísí an Bhoird. Agus é ag glacadh leis an gcur chuige seo bhí an Bord meabhrach freisin gur minic a bhíonn práinn le réitigh sa Chúirt Dúiche, amhail orduithe urchoisc, cothabháil agus rochtain.

Tráthúlacht na seirbhíse

Bhí brú mór ar thréimhsí feithimh mar gheall ar an méadú ar an éileamh ar sheirbhísí an Bhoird. Leagtar amach sa tábla seo a leanas an líon daoine a bhí ag feitheamh an 31 Nollaig dá gcéad choinne le haturnae gach bliain le trí bliana anuas.

TÁBLA 9 - LÍON AR AN LIOSTA FEITHIMH MAR A BHÍ AR AN 31 NOLLAIG

Bliain	2009	2008	2007
Líon na ndaoine ag feitheamh	2,228	1,681	1,163

Ag deireadh na bliana 2009, in ainneoin an mhéadaithe shuntasaigh a tháinig ar an éileamh sa dá bhliain roimhe sin, bhí na hamanna feithimh fós laistigh de sprioc 4 mhí an Bhoird ag thart ar dhá thrian de na hionaid dlí.

Leagtar amach an uastréimhse feithimh do na hionaid dlí éagsúla amhail 31 Nollaig 2010, i míonna, i dTábla 10 thíos. Ní mór béim a leagan air go dtaispeántar na hamanna feithimh ag pointe áirithe amháin san am sa tábla seo. Beidh amanna feithimh éagsúla ann ag brath ar an éileamh agus ar chumas gach ionaid dlí coinní a thairiscint do chliaint nua.

TÁBLA 10 - TRÉIMHSÍ FEITHIMH I MÍONNA

Ionad dlí	Tréimhse feithimh	Ionad dlí	Tréimhse feithimh
Baile Áth Luain	4	Cill Chainnigh	3
Caisleán an Bharraigh	3	Leitir Ceanainn	1
An Cabhán	4	Luimneach	2
<i>Corcaigh</i>		An Longfort	4
Cé Pope	2	Muineachán	4
An Mál Theas	5	An Uaimh	3
<i>Baile Átha Cliath</i>		An tAonach	7
Baile Bhlainséir	4	An Droichead Nua	6
Cluain Dolcáin	6	Port Laoise	3
Fionnghlas	3	Sligeach	5
Sr. Ghairdinéir	6	Trá Lí	5
Sr. Brunswick Thuaidh	5	Tulach Mhór	3
Tamhlacht	3	Port Láirge	3
Dún Dealgan	0	Loch Garman	9
Inis	3	Cill Mhantáin	8
Gaillimh	4		

Seirbhís Tosaíochta

Lean an Bord ag cur seirbhís tosaíochta ar fáil nuair a mheas sé go raibh seirbhís láithreach nó beagnach láithreach ag teastáil. Tugadh seirbhís tosaíochta i 15% de chásanna na n-ionad dlí. Ina measc bhí cásanna foréigean teaghlaigh, fuadach leanaí, cásanna a bhain le hiarratais ón Stát chun leanaí a thógáil i gcúram nó cásanna a raibh teorainneacha ama a bhí ar tí dul in éag i gceist.

I dteanna leis na cásanna ar tugadh tosaíocht dóibh sna hionaid dlí, rinneadh an chuid is mó de na cásanna a tarchuireadh chuig aturnaetha ar phainéil cleachtóirí príobháideacha an Bhoird a tharchur go luath tar éis don duine iarratas a dhéanamh ar chúnamh dlíthiúil.

Coiste na nAchomharc

In 2009, tháinig coiste na n-achomharc le chéile 16 huair. Is fochoiste reachtúil den Bhord é seo agus rialaíonn sé ar chásanna áit a ndéanann duine achomharc i gcoinne cinnidh de chuid na feidhmeannachta. Baineann an chuid is mó de na cásanna a thagann roimhe le cinní diúltú do chúnamh dlíthiúil.

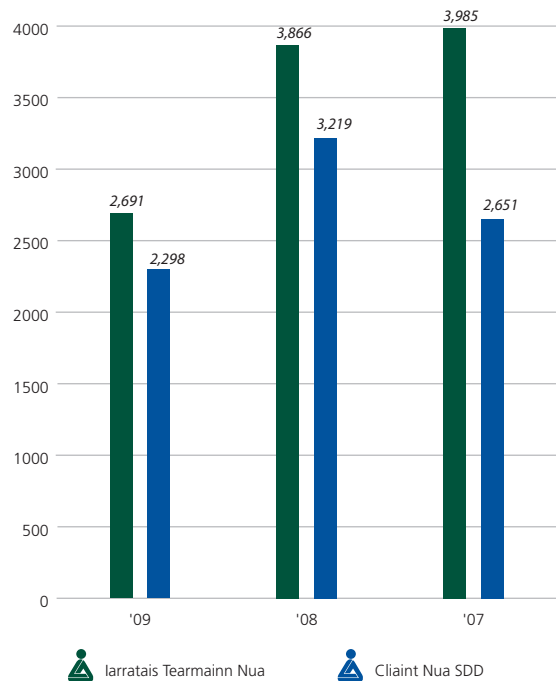
Éisteadh le 139 achomharc in 2009, méadú de bheagán faoi bhun 15% ón mbliain 2008 agus méadú 67% ón mbliain 2007. Tá an méadú ar líon na n-achomharc i gcomhréir leis an méadú san éileamh ar sheirbhísí an Bhoird. Sna hachomhairc a éisteadh leo in 2009, seasadh le cinneadh na feidhmeannachta i 98 cás. Aisiompaíodh an cinneadh tosaigh i gcás 36 achomharc. Tugann Tábla 11 thíos imlíne ar an gcás.

TÁBLA 11 - COISTE NA NACHOMHARC			
Bliain	2009	2008	2007
Líon na gcinní ar seasadh leo	98	85	63
- Critéir airgeadais	24	24	18
- Critéir tuillteanas	74	61	45
Líon na gcinní a aisiompaíodh	36	29	17
Líon na n-achomharc idir lámha	2	4	2
Tarraingthe siar/réitithe	3	3	1
Líon na n-achomharc	139	121	83

Tearmann

Cuireann an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe seirbhísí dlí ar fáil ag gach céim den phróiseas tearmainn agus i gcásanna cuí maidir le ceisteanna a bhaineann le cúrsaí inimirce agus díbeartha. In 2009 leanadh ar aghaidh ag cur seirbhísí ar fáil i 3 ionad dlí lánaimseartha; i mBaile Átha Cliath, i gCorcaigh agus i nGaillimh.

Cairt 3: Iarratais Tearmainn agus Cliant Nua na SDD 2007-2009

Ina theannta sin, cuireadh seirbhís fhairsing clinice ar fáil in 2009 do chliant i dTrá Lí, i gCill Airne, i Sligeach agus i Luimneach. Thug an SDD os cionn 50 cuairt ar phríosúin chun treoracha a fháil ó iarrthóirí tearmainn a bhí faoi choinneáil.

SDD: clárúcháin cliant nua

Cláraíodh 2,298 cliant nua in 2009. Ba laghdú 29% é sin ón mbliain roimhe agus comhfhreagraíonn seo don laghdú i líon na n-iarrthóirí tearmainn nua atá ag clárú sa stát. Is ionann na clárúcháin SDD agus 85% de na hiarratasóirí tearmainn go léir a cláraíodh le hOifig an Choimisinéara Iarratais do Dhídeanaithe (OCID) sa bhliain, méadú ó 83% sa bhliain 2008 agus 67% sa bhliain 2007.

As na cliaint nua a chláraigh leis an tseirbhís in 2009, bhí seirbhísí ag teastáil ó thart ar 65% díobh don chéad chéim den phróiseas tearmainn, agus bhí seirbhísí ag teastáil ón gcuid eile acu le haghaidh achomharc nó ceisteanna gaolmhara eile.

Mionaoisigh

Tá Aonad Leanaí tiomanta ag an SDD atá lonnaithe i mBaile Átha Cliath chun déileáil le hiarratais tearmainn a dhéanann mionaoisigh gan tionlacan. Fuair baill foirne san aonad oiliúint speisialaithe chun dhéileáil le cásanna den sórt sin. In 2009, rinne 364 mionaioseach san iomlán iarratas ar chúnamh dlíthiúil i gcásanna tearmainn. Ba laghdú é seo ón bhfigiúr comhfhreagrach don bhliain 2008, 435 mionaioseach.

Deimhnithe um chúnamh dlíthiúil

Dheonaigh an Bord 2,009 deimhniú um chúnamh dlíthiúil anuraidh chun ionadaíocht roimh an mBinse Achomhairc do Dhídeanaite (BAD) a chumasú. Déanann an Binse cinneadh maidir le hachomhairc na n-iarrthóirí tearmainn nár mhol Oifigeach an Choimisinéara Iarratais do Dhídeanaite a n-iarratas ar stádas dídeanaite. Sa tábla seo a leanas, taispeántar an miondealú idir líon na ndeimhnithe ina raibh ionadaíocht curtha ar fáil ag aturnaetha SDD agus ag aturnaetha/abhcóidí príobháideacha, a bhí ag gníomhú ar son an SDD.

TÁBLA 12 - DEIMHNITHE SDD DEONAITHE

Bliain	2009	2008	2007
Aturnaetha SDD	876	859	726
Aturnaetha príobháideacha ar phainéil SDD	601	496	432
Abhcóidí faoi theagasc SDD	532	703	634
Iomlán	2,009	2,058	1,792

Is ionann figiúr na bliana 2009 agus laghdú 2% ón mbliain 2008. I gcás aturnaetha intí, tháinig méadú 2% ar na figiúirí. Ní úsáideann an SDD cleachtóirí príobháideacha i gcúrsaí tearmainn ach amháin i gcásanna achomhairc chuig an mBinse Achomhairc do Dhídeanaite.

Fochosaint

In 2009, tháinig méadú suntasach arís ar líon na gcásanna a bhain le iarratais ar fochosaint faoi Threoir an AE i leith Cáilíochtaí. Is féidir iarratais mar sin a dhéanamh i gcásanna áit nach gcáilíonn duine do stádas dídeanaite ach go bhféadfadh fós féin go mbeadh sé/sí i mbaol mórdhíobhála ina t(h)ír bhunaidh. Níorbh fhéidir é seo a dhéanamh faoi dhlí na hÉireann ach ó mhí Dheireadh Fómhair 2006 i leith, nuair a rinneadh an Treoir a thrasú go reachtaíocht na hÉireann.

TÁBLA 13 – IARRATAIS AR FHOCHOSAINT

Bliain	2009	2008	2007
Líon na n-iarratasóirí	1,822	1,147	809

Athbhreithniú breithiúnach

Thionscain an Bord imeachtaí athbhreithnithe bhreithiúnaigh i 27 cás tearmainn in 2009.

Bhain na himeachtaí a tionscnaíodh in 2009 le cinntí a rinne an Binse Achomhairc do Dhídeanaite den chuid is mó (19 cás), cosúil leis na blianta roimhe. Tionscnaíodh ceithre chás i gcoinne an Aire Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí agus ceithre cinn eile i gcoinne Oifig an Choimisinéara Iarratais do Dhídeanaite (OCID).

Is iondúil go dtógann an Bord an chuid is mó de chásanna athbhreithnithe bhreithiúnaigh i gcoinne rialuithe a dhéanann an Binse Achomhairc do Dhídeanaite (BAD). Cúis amháin leis sin ná nach féidir achomharc a dhéanamh in aghaidh cinntí a dhéanann sé. Mar sin, ní féidir déileáil le lochtanna sa phróiseas cinnteoireachta de ghnáth ach trí athbhreithniú breithiúnach.

Bhí líon mór torthaí dearfacha ag an mBord maidir leis na cásanna athbhreithnithe bhreithiúnaigh a tógadh agus astu siúd a cuireadh i gcrích nó a socraíodh. Go ginearálta i gcásanna a shocraítear, ní bhíonn níos lú míbhuntáiste ag baint leis na téarmaí a socraítear don iarrthóir tearmainn ná mar a bheadh dá ndéanfaí iad a chur chun dlí go rathúil sna cúirteanna.

Gáinneáil

Go déanach sa bhliain 2009 thosaigh an Bord um Chúnamh Dlíthiúil ag soláthar seirbhísí dlí a bhaineann le cúrsaí áirithe do dhaoine ar aithin Biúró Náisiúnta an Gharda Síochána um Inimirce iad mar íospartaigh fhéideartha de bharr gáinneáil ar dhaoine faoin Acht um an Dlí Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine) 2008.

Níl tástáil acmhainne ná fiúntais i gceist agus ní gá d'íospartach féideartha den gháinneáil ar dhaoine ranníocaíocht airgeadais a dhéanamh leis an mBord um Chúnamh Dlíthiúil. Cuireann fostaithe an Bhoird a bhfuil oiliúint speisialaithe faighte acu i leith saincheisteanna a bhaineann le gáinneáil ar dhaoine an tseirbhís ar fáil.

Tugann an tseirbhís comhairle tosaigh do dhaoine a aithnítear mar íospartaigh fhéideartha den gháinneáil ar dhaoine maidir lena gcearta faoin dlí. Cuirtear seirbhísí dlí ar fáil freisin do dhaoine a bhfuil amhras fúthú gur íospartaigh den gháinneáil ar dhaoine iad agus atá ina bhfinnéithe in ionchúisimh atá á dtógáil faoi fhorálacha sonraithe den Acht um an Dlí Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine) 2008.

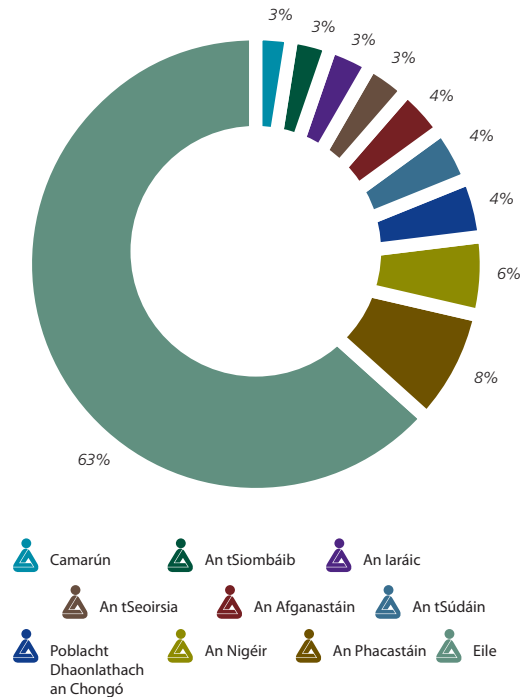
Chuir an Biúró 10 gcás a bhain le híospartaigh fhéideartha den gháinneáil in iúl faoi na socrúithe riaracháin a chuir an Bord i bhfeidhm amhail an 31 Nollaig 2009. Bhain na cásanna uile seachas trí cinn díobh le gáinneáil ar mhaithe le dúshaothrú gnéasach.

An tIonad Doiciméadiúcháin do Dhídeanaithe

Is seirbhís neamhspleách atá san Ionad Doiciméadiúcháin do Dhídeanaithe (IDD) a fheidhmíonn faoi scáth an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil. Is é príomhról an Ionaid seirbhís taighde agus fiosrúcháin oibiachtúil a chur ar fáil do na heagraíochtaí lárnacha a bhfuil baint acu leis an bpróiseas tearmainn, ag díriú go háirithe ar Fhaisnéis faoi Thíortha Bunaidh (FTB) a sholáthar. Is féidir leis an bpobal i gcoitinne agus le gníomhaireachtaí eile úsáid a bhaint as an Ionad Doiciméadiúcháin freisin chun a gcuid taighde féin a dhéanamh.

In 2009, chuir Seirbhís Iarratais an IDD 2,277 freagra ar iarratas ar fáil d'fhiafraitheoirí. Ba ionann é sin agus laghdú 6% ón mbliain 2008. Ar an meán, bhain thart ar 82% de na hiarratais le Faisnéis faoi Thíortha Bunaidh, agus bhí an 18% eile roinnte idir iarratais dlíthiúla/nach mór dlíthiúla agus iarratais leabharlainne. Ba í an Phacastáin an tír aonair lena bhain an líon iarratas ba mhó. Leagtar amach na príomh-thíortha a ndearnadh iarratais ina leith i gCairt 4 thíos.

Cairt 4: Staitisticí maidir le hiarratais IDD 2009

Tugtar sampla gairid den chineál faisnéise a iarrtar sna hiarratais a fuarthas thíos:

- An Phacastáin: Faisnéis maidir leis an gcaoi a chaitheann an Talaban nó grúpaí antoisceacha eile le húnéirí siopaí ceoil, DVD nó físeán.
- An Nigéir: Faisnéis faoin seict Ioslamach, Boko Haram.
- An Afraic Theas: Faisnéis maidir le dlíthe cónaitheacha san Afraic Theas.
- An tSín: Faisnéis maidir leis an gcaoi a chaitear le leanaí a bheirtear lasmuigh de phósadh sa tSín.
- An Iaráic: Faisnéis maidir leis an gcaoi a chaitear le daoine atá ag obair le Fórsaí Mheiriceá.
- Uganda: Faisnéis maidir le marú deasghnách agus chomh forleathan agus atá sé.

Lean an IDD ag obair go dlúth le OCID in 2009, ar mhaithe le comhoibriú a neartú agus riachtanais FTB na heagraíochta sin atá ag dul i méid a chomhlíonadh.

Foilsíodh trí eagrán de thréimhseachán IDD, *The Researcher*, in 2009, agus cuireadh ar fáil iad go himheánach agus do na gníomhaireachtaí seachtracha ábhartha. Mar chomhlánú ar an méid seo, rinneadh trí Bhullaitín Leabharlainne IDD in 2009 freisin, ag tabhairt nuashonruithe maidir le leabhair nua a fuarthas sa leabharlann, léirmheasanna ar leabhair, achoimrí ar chásdlí agus faisnéis eile.

Bhí gníomhaíochtaí oiliúna ar bun ar feadh na bliana 2009 freisin maidir le FTB agus maidir leis an Ríomhleabharlann a úsáid. Lean obair thionscadail an Líonra FTB i réimse na hoiliúna in 2009. Cuireadh cúrsaí foghlama cumaiscthe ar fáil sa bhaile agus ar fud an domhain do ghrúpaí de ghníomhaireachtaí tearmainn Éireannacha agus idirnáisiúnta.

Cásanna Samplacha

Colscaradh eachtrannach a aithint

Rinne cliant a bhí buailte le tinneas foirceanta cúnaimh a lorg ag ionad dlí agus é ag iarraidh a stádas pósta a shoiléiriú. Bhí sé ag iarraidh an páirtí a bhí aige le roinnt blianta anuas a phósadh ach bhí imní air cibé an rabhtas i dteideal colscaradh a fuair sé i dtír eile san AE ó pháirtí roimhe sin a aithint in Éirinn. Phós an cliant a bhean chéile nárbh as an Eoraip di sna Stáit Aontaithe agus d'fhill sé ar thír san AE ina dhiaidh sin, áir ar deonaíodh an colscaradh. Tháinig an cliant ar ais go hÉirinn ansin agus tháinig a iar-bhean chéile ar ais chuig an dlínse seo freisin ina dhiaidh sin.

Chuir an t-aturnae ón Ionad Dlí comhairle ar an gcliant go mbeadh gá le hiarratas a dhéanamh chuig an gCúirt Chuarda chun dearbhú a fháil maidir le stádas pósta an chliant sula dtabharfadh an Cláráitheoir Breitheanna, Básanna agus Póstaí cead don chliant a pháirtí a phósadh. Mar gheall ar dhrochshláinte an chliant rinne an t-aturnae deimhniú um chúnamh dlíthiúil a lorg agus tionscnaíodh imeachtaí mar bheart práinne. Ba ghá don Chúirt Chuarda a bheith sásta go raibh sainchónaí ar iar-bhean chéile an chliant sa tír den AE inar deonaíodh an colscaradh tráth an cholscartha. Ba shoiléir nach raibh sainchónaí ar an gcliant ansin ag an am. Chinn an Breitheamh, cé gur tháinig iar-bhean chéile an chliant ar ais go hÉirinn tamall beag tar éis an colscaradh a dheonú, nach raibh sé ar intinn aici é sin a dhéanamh tráth an cholscartha. Bhí sé ar intinn aici fanacht sa tír eile den AE ag an am. Glacadh leis, agus í ag socrú go raibh sainchónaí uirthi ann, nach raibh sé ar intinn aici ar chor ar bith filleadh ar a tír bhunaidh (áit a raibh sí fós ina saoránach). Dá réir sin measadh go raibh an colscaradh a fuarthas roimhe sin bailí.

Ba é an iarmhairt a bhí leis sin ná go raibh saoirse ag an gcliant a pháirtí a phósadh láithreach. Bhí iarmhairtí thar a bheith suntasacha ag an bpósadh molta do pháirtí an chliant mar gheall go raibh a cuid teidlíochtaí comharbais cuid mhaith níos mó mar chéile ná mar a bheadh amhlaidh dá bhfanfadh sí ina strainséir faoin dlí i leith an chliant.

Cosaint ar éileamh díobhála pearsanta

Seirbheáladh imeachtaí Ard-Chúirte ar chliant maidir le teagmhas 'cor coise agus titim' a tharla roinnt blianta roimhe sin nuair a bhí áitreabh beag gnó á oibriú ag an gcliant. Ní raibh aon árachas ag an gcliant a bhain leis an teagmhas áirithe sin. Bhí an-imní air i ndáil leis na hiarmhairtí féideartha dá ndéanfaí breithiúnas i gcomhair suim mhór airgid ina choinne. Nuair a seirbheáladh na himeachtaí ní raibh an gnó á oibriú ag an gcliant a thuilleadh agus ní raibh sé ag obair.

Comhdaíodh cosaint iomlán thar ceann an chliant, mar gheall go raibh go leor neamhchinnteachtaí ann i ndáil leis an gcás, ina measc cibé an bhféadfadh sé go raibh an t-éileamh faoi urchosc reachta nó nach raibh, cén chóir leighis a lorg an gearánaí tráth an teagmhais, agus cibé ar bhain fadhbanna leighis an ggearánaí, arbh fhadhbanna tromchúiseacha iad gan dabht ar bith faoi, leis an teagmhas nó nár bhain, agus má bhain, cé chomh mór agus a bhain siad leis. Bhí ceisteanna ann freisin maidir le cibé acu ar chóir go mbeadh freagracht ar an gcliant nó ar chosantóir eile, fiú amháin dá n-éireodh leis an ngearánaí. Fuarthas tuairiscí ó shaineolaithe le tacú le cás an chliant. Sna tuairiscí seo, scrúdaíodh ceist an dliteanais agus scrúdaíodh freisin an leibhéal cúitimh a d'fhéadfadh a bheith le n-íoc dá n-éireodh leis an ngearánaí.

Bhí sé chun roinnt mhaith laethanta a thógáil chun an t-ábhar a phlé san Ard-Chúirt. Agus iad ag feitheamh le go mbeadh Breitheamh saor chun an t-ábhar a éisteacht, bhí plé ann maidir le socrú a dhéanamh agus ar deireadh socraíodh an cás ar shuim sách beag. Rinne an cliant ranníocaíocht i leith suim an tsocraithe, a bhí sé in ann a fháil ar iasacht. Ba mhór an faoiseamh don chliant nár tugadh breithiúnas ina choinne le haghaidh suim airgid i bhfad níos mó, mar bhí seans láidir ann go dtarlódh sin.

Uiríoll a dhéanamh thar ceann íospartach

Ba ghearánach í an cliant maidir le himeachtaí ionsaithe gnéasaigh a bhí liostaithe le héisteacht roimh Chúirt Choiriúil Chuarda réigiúnach. Thug foireann dlí an té a bhí cúisithe le fios go raibh sé ar intinn acu cead a fháil ón gCúirt an cliant a chroscheistiú maidir lena stair ghnéasach roimhe sin. Rinne sí iarratas ar chúnamh dlíthiúil agus deonaíodh é an lá a raibh an cás liostaithe le héisteacht. Bhí comhairliúchán ann an lá sin. Bhí imní agus eagla ar an gcliant faoina mbeadh i gceist sa phróiseas trialach choiriúil. Mhínigh an t-aturnae agus an t-abhcóide gurb é ról a dlíodóra uirill a dhéanamh leis an mBreitheamh maidir le cibé an mbeadh an chosaint i dteideal ceisteanna a ardú maidir lena stair ghnéasach roimhe sin nó nach mbeadh, nó a mhéad agus a bheidís in ann é sin a dhéanamh, agus go mbeadh argóint dhlíthiúil ann maidir le cén fhianaise ar an ábhar seo ba chóir a gheobhadh an giúiré. Mhínigh siad gurb é an jab a bhí acu ná a chinntiú nach gceadófaí do chomhairleoirí dlí an chosantóra ceisteanna a chur ach amháin iad siúd a bhí ábhartha sna himeachtaí agus nach gceadófaí dóibh ceisteanna gan bhunús a chur díreach ar mhaithe le drochíomhá den chliant a thabhairt don giúiré. Mhínigh siad don chliant an ról a bheadh aici féin sa phróiseas iomlán freisin, go riabh sí ina finné, agus go mbeadh ar an ngiúiré a bheith sásta thar aon amhras réasúnach go raibh an cosantóir ciontach sula mbeidís in ann é a chiontú. Mhínigh siad go bhféadfadh an giúiré tús áite a thabhairt don leagan a thabharfadh sí maidir leis an méid a tharla ach an cosantóir a fháil neamhchiontach mar sin féin. Bhí i bhfad níos lú imní ar an gcliant tar éis an chomhairliúcháin.

Bhí argóint dhlíthiúil ann ar feadh an lae. An lá ina dhiaidh sin, rialaigh an Breitheamh go raibh an reachtaíocht maidir le stair ghnéasach gearánaigh roimhe sin ceaptha ar bhealach ionas go gcuirfí cosc ar chroscheistiú gan bhunús a dhéanamh ar ghearánach agus ionas nach ndéanfaí triail den ghearánach den triail. Shonraigh sé freisin go raibh air éifeacht a thabhairt don dlí agus meas a léiriú ar dhínit an ghearánaigh agus gan cur lena tráma. Sa chás áirithe seo, i bhfianaise an ábhair a osclaíodh thar ceann an té a cúisíodh, ní raibh aon rogha eile ann ach croscheistiú a cheadú mar gheall go bhféadfadh sé difir a dhéanamh don giúiré maidir le teacht ar chinneadh. Thug an Breitheamh le fios freisin go raibh ceart á fhorchoimeád aige cur isteach ar an gcroscheistiú dá mba rud é go raibh sé ag sárú teorainneacha cuíúlachta arna mbeartú ag lucht déanta na reachtaíochta.

Pósadh eachtrannach ‘trí ionadaí’ a aithint

Deonaíodh stádas mar dhídeanaí in Éirinn ar chliant ó thír sa Mheánoirthear. Bhí sé ag iarraidh go dtiocfadh a bhean chéile, a bhí ina cónaí i dtír a náisiúntachta, anseo chun cónaí leis ach diúltaíodh don iarratas ar chead ar an mbunús nach raibh an pósadh bailí. Phós sé trí ionadaí mar gheall go raibh sé ina chónaí in Éirinn agus nach raibh sé in ann filleadh ar a thír dhúchais. Cheap sé dlíodóir sa tír le bheith ina ionadaí dó. D’fhreastail an bhean chéile agus an t-ionadaí ar an searmanas pósta le chéile.

Rinne an cliant cúnaimh dlíthiúil a lorg in ionad dlí. Tar éis don aturnae machnamh cúramach a dhéanamh rinneadh cinneadh gur chóir iarratas a dhéanamh chuig an gCúirt Chuarda go dtabharfaí aitheantas don phósadh. Cuireadh an tArd-Aighne leis mar pháirtí fógra sna himeachtaí. Fuarthas mionnscríbhinn maidir le dlíthe (doiciméad inar leagadh amach conas mar a bhí an dlí sa tír sa Mheánoirthear) ó dhlíodóir neamhspleách sa tír. Leag an dlíodóir amach go raibh pósadh trí ionadaí ceadaithe faoin dlí náisiúnta sa tír sin. Chinn an Breitheamh den Chúirt Chuarda, tar éis an mionnscríbhinn a chioradh agus ag cur an dlí náisiúnta agus idirnáisiúnta i bhfeidhm, gur pósadh bailí agus ar marthain a bhí ann agus go raibh sé i dteideal aitheantas a thabhairt dó sa tír seo. Ba é an toradh a bhí leis ó dhearcadh an chliant de ná go raibh sé in ann leanúint ar aghaidh lena iarratas a bheith in éineacht lena bhean chéile arís sa tír seo.

Tearmann – striapachas d'éigean

Ba Moslamach nach raibh ag cleachtadh í an cliant ó Stát sa Mheánoirthear. Chláraigh sí leis an tSeirbhís DLÍ do Dhídeanaithe i mí Eanáir 2008 go gairid tar éis di iarratas a dhéanamh ar thearmann sa Stát agus sula chuir sí a ceistneoir faoi bhráid Oifig an Choimisinéara Iarratais do Dhídeanaithe (OCID). Chuir a hoibrí cásanna SDD comhairle mhionsonraithe ar fáil di maidir leis an bpróiseas tearmainn. Ba é cás an chliant ná, go gairid tar éis di pósadh, gur chuir a fhear céile iallach uirthi dul i mbun striapachais agus go ndearnadh sé bagairt uirthi le nach bhféadfadh sí é. D'oibrigh sí mar striapach ina tír dhúchais agus í rialaithe ag a fhear céile ar feadh beagán níos mó ná dhá bhliain agus bhí sí in ann cuid den airgead a choinneáil di féin cé gur thóg a fhear céile an chuid ba mhó den airgead a thuill sí. Ar deireadh theith sí óna tír dhúchais le bean eile a bhí ag obair léi mar striapach. Bhí creideamh difriúil ag an mbean eile seo agus chuir an cliant suim sa reiligiún seo.

Rinne oibrí cásanna SDD an chliant cinnte de gur cuireadh ateangaire ar fáil a raibh cur amach aige ar an gcanúint ar leith de theanga an chliant dá hagallamh OCID. Dhiúltaigh OCID roimh iarratas an chliant ar thearmann i mí an Mheithimh 2008 áfach. Bhuail sé lena haturnae SDD le cúnaimh a fháil chun a hachomharc chuig an mBinse Achomhairc do Dhídeanaithe (BAD) a dhréachtú. Rinne a haturnae Fógra Achomhairc mionsonraithe a dhréachtú agus cuireadh faoi bhráid an BAD é i mí Iúil 2008. Bhuail aturnae SDD leis an gcliant sular éisteadh lena hachomharc agus rinneadh cinnte de go raibh cur amach iomlán aici ar an nós imeachta san achomharc agus go raibh a fhios aici faoi chomh rithábachtach agus a bhí sé a cás a chur i láthair go hiomlán agus go hionraic. Ghlac an BAD leis gur chuir iompar an chliant in iúl go láidir go raibh sí ag insint na fírinne. Anuas ar sin, shonraigh an BAD, cé go bhféadfadh sé go raibh gné reiligiúnach ag baint leis an gcás, os rud é go raibh suim ag an gcliant i gcreideamh eile, níor mheas sé go raibh gá an pointe sin a shocrú chun teacht ar chinneadh dearfach. Eisíodh an cinneadh dearfach, a thug aitheantas don chliant mar dhídeanaí, go gairid roimh dheireadh na bliana 2009.

Tearmann – timpeallghearradh baineann

Chláraigh an cliant leis an SDD chomh luath agus ab fhéidir sa phróiseas tearmainn go gairid tar éis di iarratas ar thearmann a dhéanamh ag OCID. Mhaígh sí gur theith sí óna tír dhúchais, san Afraic Láir, mar gheall go mbeadh uirthi deartháir níos sine a leasathar, a bhí ina Mhoslamach, a phósadh d'éigean agus go raibh sé mar choinníoll den phósadh sin go ndéanfaí timpeallghearradh uirthi. Ní raibh sí in ann aon doiciméad tacaíochta ná fianaise leighis a sholáthar. Thug oibrí cásanna a raibh oiliúint speisialta uirthi maidir le cúnaimh a sholáthar d'iarrthóirí tearmainn ar mionaoisigh iad comhairle di i dtaca lena ceistneoir a chomhlánú.

Mhaígh an cliant go raibh sí 17 mbliana d'aois. Bhuail an t-oibrí cásanna SDD a sannadh di léi ar feadh níos mó ná uair an chloig chun a hagallamh leis an OCID a ullmhú. Níor ghlac OCID lena haois sonraithe agus caitheadh léi mar dhuine fásta chun cuspóirí a hiarratais ar thearmann. Le cúnaimh a thabhairt dá héileamh gur mionaoiseach í, rinne an SDD tuairisc leighis thacúil a lorg. Thug OCID faisnéis faoi Thír Bhunaidh ar aird, go háirithe tuarascáil ó Roinn Stáit SAM maidir le cleachtais i leith cearta an duine ina tír agus tuarascáil maidir le cearta an duine ón mbliain 2007 freisin a thacaigh leis an méid a bhí á mhaíomh ag an gcliant.

Ghlac OCID leis nach mbeadh sé réasúnta don chliant cosaint a lorg ón Stát ná a háit chónaithe a athrú laistigh dá tír dhúchais agus moladh go dtabharfaí aitheantas don chliant mar dhídeanaí.

An tSeirbhís a Fhorbairt

In 2009, ghlac an Bord le Plean Corparáideach nua don tréimhse 2009-2011. In ainneoin timpeallacht oibre deacair, leag an Plean amach roinnt spriocanna dúshlánacha don tréimhse a bhí i gceist. Cé go raibh a fhios ag an mBord go mbeadh srianadh mór ar acmhainní airgeadais agus ar acmhainní daonna ar feadh tréimhse an Phlean Chorporáidigh nua, shocraigh siad gur chóir go mbeadh an Plean uailmhianach ó thaobh cuspóirí de mar sin féin.

Tá an timpeallacht oibriúcháin anois níos deacra ná mar a bhí nuair a ceapadh an Plean ach lean an Bord ar aghaidh ag déanamh dul chun cinn maidir leis na cúig sprioc ardleibhéil a leagadh amach. Tá sé mar aidhm ag na cuspóirí straitéiseacha seo an tseirbhís um chúnamh dlíthiúil sibhialta a fhorbairt agus a fheabhsú, agus céimeanna a ghlacadh freisin le freastal ar an éileamh ar sheirbhísí an Bhoird atá ag dul i méid. Déantar cur síos ar na príomhréimsí dul chun cinn in 2009 sa rannán seo, le tagairt don sprioc ardleibhéil comhfheargach.

Seirbhís ghairmiúil ar ardchaighdeán a sholáthar

Ba fhorbairt shuntasach sa réimse seo a bhí sa staidéar measúnaithe riosca ar sheachadadh seirbhís dlí an Bhoird, a coimisiúnaíodh go déanach sa bhliain 2008. Rinneadh an measúnú seo i bhfianaise an mhéadaithe shuntasach ar an mbéim a leagtar ar bhainistíocht riosca i réimse an dlí go ginearálta, chomh maith leis na Rialúcháin um Árachas Slánaíochta Gairmiúil a eisíodh in 2007. Rinne an sainchomhairleoir a cuid torthaí a thuairisciú in 2009 agus rinne sí roinnt moltaí faoin gcaoi ar chóir don Bhord a ghnó a dhéanamh. Ghlac an Bord le gach ceann de na moltaí agus cuireadh plean forfheidhmithe i dtoll a chéile. I measc na bpríomhréimsí dul chun cinn in 2009 bunaíodh ionad dlí 'eiseamláireach' nua i mBaile Átha Cliath. Déanfar próisis agus nósanna imeachta nua a thriail san ionad seo, agus é mar aidhm leis na cinn atá éifeachtach a chuimsiú i líonra ginearálta na n-ionad dlí. Chomh maith leis sin, bhí cuid mhaith den obair maidir le córas nua chun cásanna dlí a bhainistiú bunaithe ar eolas ón measúnú riosca, a chuimsigh tuarascáil tiomanta maidir leis an gcaoi a

bhféadfadh córas TF feabhsaithe cabhrú chun rioscaí a bhainistiú agus tréachur na gcásanna a fheabhsú.

Lean an Bord ar aghaidh ag glacadh le céimeanna chun caighdeán na seirbhísí a chuirtear ar fáil dá chliant a dhearbhu, trí athbhreithnithe ar chomhaid cáis go príomha. Rinneadh athbhreithniú ar na comhaid arís bunaithe ar sheicliostaí a ndearnadh tagarmharcáil orthu i gcoinne treoirlínte faoin gcleachtas is fearr le haghaidh na bpríomhsheirbhísí a sholáthraíonn an Bord. Chomh maith le hathbhreithnithe inmheánacha ar chomhaid cáis, rinneadh athbhreithnithe freisin ar chleachtóirí príobháideacha a bhí fostaithe ag an mBord.

Próiseas faisnéise, oideachais agus cumarsáide poiblí éifeachtach a chur i bhfeidhm

Cosúil le blianta roimhe seo, ba é an Painéal Comhairliúcháin Seachtrach príomh-uirlis an Bhoird maidir le cumarsáid a dhéanamh lena pháirtithe leasmhara in 2009. Tá ionadaithe ag an ngrúpa ó raon eagraíochtaí a mbaineann a gcuid baill nó cliant úsáid as na seirbhísí a chuireann an Bord ar fáil, chomh maith le heagraíochtaí ionadaíocha ón lucht dlí. Tháinig an Painéal le chéile ceithre huairé an bhliain seo caite chun na seirbhísí a sholáthraíonn an Bord a phlé. Rinne roinnt eagraíochtaí atá ina mbaill cur i láthair freisin le heolas níos fearr a chur ar fáil don Bhord faoi na ceisteanna a mbíonn ar na daoine a ndéanann siad ionadaíocht ar a son aghaidh a thabhairt orthu.

I mí Mheán Fómhair 2009, rinne an Bord comhdháil dlí teaghlaigh a óstáil i gCorcaigh ar éirigh go breá léi. Clúdaíodh raon leathan d'ábhar suimiúil le rannpháirtithe ón mBord agus ó eagraíochtaí eile

araon. Tá sé beartaithe comhdhálacha mar sin a eagrú ar bhonn rialta amach anseo.

An úsáid is fearr a bhaint as na hacmhainní airgeadais agus oibriúcháin a leithdháiltear don Bhord agus luach ar airgead a chinntiú

Le go mbeidh an oiread daoine agus is féidir in ann rochtain a fháil ar a chuid seirbhísí, i bhfianaise an moratorium earcaíochta, ghlac an Bord le cur chuige réamhghníomhach maidir lena chuid acmhainní daonna a bhainistiú. B'éigean dó méid áirithe a choigilt ach rinneadh iarracht é sin a dhéanamh ar bhealach a mbeadh an tionchar ba lú agus ab fhéidir aige ar sheachadadh seirbhísí trí laghdúithe ar an bhfioireann a lorg i bpoist nach bhfuil sa líne tosaigh.

Go ginearálta, le blianta beaga anuas, dhirigh an Bord ar chostais riaracháin neamh-phá a laghdú agus d'éirigh go han-mhaith leis é sin a bhaint amach. Dá bharr sin, rinneadh cistí a shaoradh le húsáid sna réimsí caiteachais a bhfuil baint níos díri acu le soláthar seirbhísí, cosúil le cleachtóirí agus abhcóidí príobháideacha a úsáid sna cásanna cuí. Meastar gur spáráil na tionscnaimh soláthair agus na cleachtais luach ar airgead níos mó ná €400,000 ar bhonn bliantúil sna trí bliana suas go 2009. I bhfianaise staid maoinithe níos deacra a bheith ann in 2009, ba mhaith an rud é sin amach is amach.

Cinntiú go bhfuil an Bord nuálaíoch, solúbtha agus freagrúil ina chur chuige maidir le seirbhísí a chur ar fáil go héifeachtach

Mar a léiríodh níos luaithe sa tuarascáil seo, tháinig brú ar amanna feithimh mar gheall ar mhéadú san éileamh agus laghdú sna hacmhainní. I mí na Samhna 2009, rinne an Bord seirbhís phiólótach 'comhairle amháin' a chur ar fáil i ngach ceann de na hionaid dlí a raibh an tréimhse feithimh os cionn trí mhí iontu. Is é cuspóir na seirbhíse seo a chinntiú go mbeidh gach iarratasóir incháilithe in ann bualadh le haturnae laistigh de thréimhse ceithre mhí. Oibríonn an tseirbhís ar an mbunús gur chóir coinne gairid leathuair an chloig a thairiscint do dhuine más rud é nach dócha go dtabharfaí coinne iomlán dó/di le haturnae laistigh de cheithre mhí, ar mhaithe le comhairle a fháil faoin ábhar dlí atá i gceist. Meastar go mbeidh sé ar chumas roinnt iarratasóirí, de thoradh na coinne seo, déileáil leis an bhfadhb gan chúnamh dlíthiúil nó go mbeidh siad in

ann dul chun cinn suntasach a dhéanamh maidir le déileáil leis an bhfadhb agus iad ag fanacht ar choinne iomlán le haturnae.

I rith na bliana 2009 rinne an Bord Lámhleabhar um Nósanna Imeachta Riaracháin a ullmhú agus a sheoladh. Beidh sé seo mar threoirphlean maidir le feidhmiú na n-ionad dlí. Ba chóir go gcabhródh sé go mór chun próisis agus nósanna imeachta a chaighdeánú i líonra na n-ionad dlí agus go mbeadh cur chuige níos comhsheasmhaí ann dá bharr. Chomh maith leis sin, rinne an Bord athbhreithniú ar a Threoirlínte maidir le seirbhísí dlí a sholáthar, agus é mar cuspóir anseo freisin cur chuige comhsheasmhach a chinntiú.

Lean an Bord ag cur réiteach díospóide nach bhfuil bunaithe sna cúirteanna chun cinn. Meastar go mbíonn sé seo oiriúnach go ginearálta ar an gcéad dul síos i gcás go leor fadhbanna dlí teaghlaigh. Maidir le measúnú ar fheidhmíocht na n-ionad dlí agus na n-aturnaetha, táthar fós ag leagan béime ar a gcumas roghanna bríocha nach bhfuil bunaithe sna cúirteanna a thairiscint le díospóidí a réiteach.

Forbairt a dhéanamh ar chumas an Bhoird seirbhís ghairmiúil ar ardchaighdeán a chur ar fáil

Chuir an Bord Straitéis TFC nua le chéile in 2009. Is é an príomhthionscadal sa straitéis seo ná córas cuimsitheach chun cásanna dlí a bhainistiú a fhorbairt le húsáid ar fud líonra na n-ionad dlí, agus rinneadh dul chun cinn suntasach chun é seo a bhaint amach in 2009. Bheadh solúbthacht agus éifeachtúlacht níos mó maidir le hacmhainní foirne an Bhoird a úsáid i measc na mbuntáistí a chuirfeadh córas bainistíochta cásanna ar fud an fhiontair ar fáil don Bhord agus bheadh ar a chumas, go háirithe, staid a chruthú ina mbeadh aturnaetha i mbun obair dlí le luach níos airde i bhfad níos mó ná mar a bhíonn siad faoi láthair. Tá sé i gceist go dtosófar an córas nua a úsáid in 2011.

Chuir an Bord freisin athbhreithniú ar a chuid feidhmeanna ceannoifige i gcrích in 2009. Ar cheann de na príomhchuspóirí atá leis is ea a chinntiú go dtacóidh an ceannoifig le soláthar na seirbhísí dlí ar an mbealach is éifeachtaí agus is féidir agus cuireadh moltaí a d'eascair as an athbhreithniú seo i bhfeidhm a raibh sé mar aidhm leo é sin a bhaint amach.

Tacú le Seachadadh Seirbhíse

Bunaithe ar a shamhail ghnó, bíonn an Bord um Chúnamh Dlíthiúil ag brath ar struchtúr tacaíochta lárnach le soláthar seirbhísí a éascú agus a bhainistiú tríd a líonra d'ionaid dlí agus trí mhodhanna eile. Tá an struchtúr tacaíochta lárnach seo bunaithe i gCeannoifig an Bhoird i gCathair Saidhbhín agus oifig tacaíochta i mBaile Átha Cliath.

Bhain an dúshlán céanna a bhí ann maidir le seirbhísí líne tosaigh an Bhoird a sholáthar leis na seirbhísí tacaíochta freisin in 2009. Go bunúsach, is é a bhí i gceist ná níos mó obair a dhéanamh le níos lú airgid. Baineadh é seo amach den chuid is mó. Léirítear cuid de na príomhnithe a baineadh amach agus forbairtí sna réimsí tacaíochta sa rannán seo.

Seirbhísí dlí

Ba í an rannóg Seirbhísí Dlí sa cheannoifig a bhí i mbun na feidhme feidhmiúcháin ó thaobh iarratais ar chúnamh dlíthiúil a cheadú nó a dhiúltú. Ceadaíodh 2,878 deimhniú um chúnamh dlíthiúil in 2009 de bhun iarratais ó chliant sna hionaid dlí. Ceadaíodh 1,376 deimhniú leasaithe eile. Déanann siad seo foráil i gcomhair seirbhísí breise i gcásanna áirithe, cosúil le húsáid abhcóide nó finné saineolach. Ina theannta sin, bhí 430 cás ann inar diúltaíodh cúnamh dlíthiúil go foirmiúil, mar thoradh ar an tástáil mhaoine, tástáil tuillteanais nó mar gheall nár tháinig an t-ábhar faoi shainchúram an Bhoird. Rinneadh achomhairc mar thoradh ar na diúltuithe seo in 139 cás (féach tábla 11 thuas).

Cúnamh dlíthiúil (bainistiú agus forbairt)

Leagadh go leor den bhéim sa réimse bainistíochta agus forbartha ar chúnamh dlíthiúil in 2009 ar na moltaí thuasluaite a rinne sainchomhairleoirí seachtracha a chur i bhfeidhm. Tar éis torthaí na sainchomhairleoirí a fháil, cuireadh plean forfheidhmithe le chéile agus leagfar béim shuntasach sa réimse seo ar an bplean seo a bhainistiú go ceann i bhfad amach anseo.

Acmhainní daonna

Ba é ceann de na tascanna ba dhúshlánaí a rinneadh in 2009 ná na bearta a shocraigh an Rialtas chun costais phá sa tseirbhís phoiblí a laghdú a chur i bhfeidhm. San áireamh leis seo cuireadh i bhfeidhm an moratorium ar earcaíocht sa tseirbhís phoiblí agus na scéimeanna nua a tugadh isteach agus é mar aidhm leo pá agus leibhéil foirne sa tseirbhís phoiblí a laghdú (m.sh. an scéim dhreasaithe um shos gairme, an scéim dhreasaithe luathscor agus an bhliain oibre níos giorra).

Ba é an tionchar glan a bhí ag na bearta uile seo ná laghdú thart ar 8% ar leibhéil foirne an Bhoird sa bhliain, agus bhí tionchar suntasach aige seo ar chumas an Bhoird seirbhísí a sholáthar. Leagtar béim ar chomh tábhachtach agus atá sé leanúint ar aghaidh chun ról straitéiseach AD a fhorbairt sa timpeallacht fhioscach reatha, áit a bhfuil gá le laghdú ar líon na ndaoine sa tseirbhís phoiblí, le cinntiú go bhfuil an eagraíocht ag baint an tairbhe is fearr as leithdháileadh níos éifeachtaí a dhéanamh ar na hacmhainní foirne atá ar fáil di. Ar an ábhar seo, rinneadh dul chun cinn suntasach in 2009 trí mheascán d'athbhreithnithe leanúnacha, athimlonnú a dhéanamh ar acmhainní foirne laistigh den eagraíocht mar is cuí agus bainistíocht a dhéanamh ar neamhláithreachas agus ar fheidhmíocht.

Bhí dúshlán ag baint le cúrsaí caidreamh tionsclaíoch in 2009 freisin, leis na ceardchumainn ag tabhairt freagairt ar an tobhach pinsin agus ar an ngearradh siar ar phá sa tseirbhís phoiblí trí pháirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí tionsclaíocha ar fud na seirbhíse poiblí.

Bhí Straitéis AD nua an Bhoird, a forbraíodh don tréimhse 2009-2011, mar fhothaca leis na gníomhaíochtaí a rinne an rannóg AD. Cuirtear an bhéim is mó sa Straitéis nua ar dhul i ngleic leis na dúshláin tábhachtacha AD, atá ann de thoradh ar an

ngá atá ann seirbhísí a sholáthar le hacmhainní foirne níos lú go príomha. Agus an Straitéis á forbairt in 2009, aithníodh go mbeadh tiomantas leanúnach i gceist sa chlár um athrú mór maidir le bheith inoiriúnaithe agus solúbtha ó thaobh seirbhísí a sholáthar agus an riachtanas sáraitheach a bhaineann leis an luach breise a chuireann an Rannóg AD leis a uasmhéadú.

Rinneadh dul chun cinn suntasach i rith na bliana 2009 maidir le ról straitéiseach AD. I measc na mbearta a tógadh leagadh béim ar leith ar Bheartas Neamhláithreachais nua a chur i bhfeidhm. Is é an toradh a bhí leis seo ná laghdú de bheagnach aon trian ar leibhéal saoire breoiteachta trí bhainistíocht níos gníomhaí a dhéanamh ar neamhláithreachas ag úsáid bearta éagsúla. D'éirigh leis an rannóg AD córas taifeadta ama nua a rolladh amach don Bhord freisin.

Rinne an Bord Straitéis Foghlama agus Forbartha 2009-2011 nua a fhorbairt freisin. Is í an phríomhbhéim atá leis an Straitéis Foghlama agus Forbartha ná spleáchas ar sholáthraithe seachtracha le haghaidh tionscnamh foghlama agus forbartha a laghdú agus cúrsaí agus cláir a chur ar fáil “go himheánach” ar bhealach níos forleithne nuair a bhíonn sé seo níos éifeachtaí ó thaobh costais de ná soláthar seachtrach. Rinneadh dul chun cinn breise freisin maidir le samhail an Bhoird le haghaidh measúnú níos córasaí a dhéanamh ar an tionchar atá ag tionscnaimh foghlama agus forbartha a chur i bhfeidhm. I measc na bpríomhnithe eile a baineadh amach sa réimse Foghlama agus Forbartha sa Bhord in 2009, cuireadh 796 lá oiliúna ar fáil agus chuir roinnt de bhaill foirne an Bhoird an chéad bhliain de chúrsa Staidéar Dlí Proifisiúnta i gcrích.

Teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide (TFC)

Cuireadh an Straitéis TFC 2009 go 2011 i gcrích agus foilsíodh í in 2009. Cé gur leagadh an príomhbhéim sa straitéis roimhe seo ar bhonneagar agus ailtireacht theicniúil athléimneach láidir a thógáil a bheadh mar bhunsraith le tógáil air amach anseo, díritear ar fheidhmchláir a fhorbairt agus a fheabhsú sa straitéis nua.

Is iad na spriocanna faoin bplean straitéiseach TFC seo ná bainistíocht a dhéanamh ar phleanáil, forbairt, soláthar agus tacaíocht leanúnach na seirbhísí TF sa Bhord tríd an méid seo a leanas a dhéanamh:

- Na córais chun cásanna a bhainistiú agus cásanna a rianú sa Bhord a fheabhsú
- Feabhsú breise a dhéanamh ar eispéireas deisce na mball foirne

- Tacú le bonneagar agus le córais an Bhoird, agus
- Na spriocanna atá sa Chomhaontú Seirbhísí atá againn a bhaint amach.

Mar a léiríodh níos luaithe sa tuarascáil seo, is é an tionscadal rithábhachtach sa straitéis seo ná forbairt a dhéanamh ar chóras nua chun cásanna dlí a bhainistiú. Cuirfidh an tionscadal seo comhéadan aonair ar fáil chun sonraí na n-iarratas & na gcásanna dlí a bhainistiú. Beidh sreafaí oibre, litreacha agus fasaigh chaighdeánacha san áireamh ann. Cuimseofar bainistíocht ama, bainistíocht airgeadais, dialanna féilirí lárnacha agus córas meabhrúcháin ann. Cuirfear amharc ar fáil den chomhad cliaint cáis iomlán ón iarratas tosaigh go dtí go ndúnfar an comhad. Rinneadh obair shuntasach maidir le pleanáil agus anailís a dhéanamh ar na riachtanais don chóras seo in 2009. Déanfar cleachtadh margaidh in 2010 chun córas oiriúnach a fháil.

I measc na nithe eile a baineadh amach i rith na bliana 2009, cuireadh feabhsuithe breise i bhfeidhm chun cosaint sonraí a neartú, lena n-áirítear ríomhphost slán/críptithe a thabhairt isteach. Cuireadh feabhsuithe agus uasghráduithe i bhfeidhm ar chórais an Ionaid Dhoiciméadiúcháin do Dhídeanaithe. Rinneadh uasghráduithe ar chrua-earraí agus ar bhogearraí agus suiteáladh teicneolaíocht le ríomhphost a chartlannú.

Lean an Bord leis an obair chun inrochtaineacht an tsuímh Ghréasáin a fheabhsú i rith na bliana 2009, i gcomhairle leis an Údarás Náisiúnta Míchumais.

Bainistíocht airgeadais

Rinne Aonad Airgeadais an Bhoird an fheidhm próiseála íocaíochtaí agus párolla a láimhseáil in 2009. I measc na bpríomhfhorbairtí a bhí ann, rinneadh uasghrádú ar an bpacáiste cuntasaíochta le go mbainfí an fheidhm seo amach ar bhealach níos éifeachtaí. Rinne an tAonad éascú freisin ar an iniúchadh bliantúil a dhéantar ar son an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

Tacaíocht eagrúcháin

Lean Aonad Eagrúcháin an Bhoird ag cur béime ar chostais riaracháin a íoslaghdú le hacmhainní a shaoradh ar mhaithe le seachadadh seirbhísí in 2009. Coinníodh gach costas riaracháin neamh-phá faoi athbhreithniú leanúnach chun iarracht a dhéanamh luach ar airgead níos fearr a bhaint amach, bíodh sin trí úsáid a bhaint as tairiscintí, tarraingt síos ó chonradh lárnach rialtais nó ath-

idirbheartú a dhéanamh ar chonarthaí a bhí ann cheana féin.

Maidir le riachtanais chóiríochta an Bhoird, cuireadh tuarascáil le chéile a rinne iniúchadh straitéiseach ar phunann réadmhaoine an Bhoird. Aithníodh ceisteanna ann a gcaithfidh an Bord aghaidh a thabhairt orthu sna blianta amach romhainn. Ar cheann de na cinn is suntasaí díobh sin déanfaidh ionaid dlí an Bhoird reachtaíocht míchumais a chomhlíonadh.

Rinneadh dul chun cinn maith i rith na bliana maidir le scéim an Bhoird faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla a chur i bhfeidhm. Tá Ionad Dlí na Gaillimhe ceaptha ag an mBord mar ionad ainmnithe do chliant ar mian leo rochtain a fháil ar sheirbhísí dlí trí mheán na Gaeilge.

Iniúchadh inmheánach

Dhírigh an tIniúchadh Inmheánach arís eile ar an bplean iniúchta bliantúil a chur ar fáil agus tuairisc a thabhairt do Choiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird faoin méid sin. Mar ab amhlaidh blianta roimhe seo, bhain cuid mhaith den obair le hiniúchadh a dhéanamh ar na nósanna imeachta airgeadais in ionaid dlí an Bhoird. Rinneadh iniúchadh ar ghnéithe áirithe de chaiteachas na Ceannoifige freisin. Chomh maith leis sin, rinneadh leasú ar Chlár um Riosca Corparáideach an Bhoird chun na torthaí ón measúnú riosca ar sholáthar seirbhísí dlí a thógáil san áireamh.

Airgeadas

TUGTAR RÁITIS AIRGEADAIS AN BHOIRD DON BHLIAIN 2009 IN AGUISÍN 1.

Ioncam

Seo a leanas roinnt nótaí ar fhoinsí ioncaim an Bhoird.

(a) Deontas i gcabhair

Mar a tharla blianta roimhe seo, tagann an chuid is mó d'ioncam an Bhoird ó dheontas i gcabhair a fhaightear ón Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí. Chuir an Rialtas maoiniú €26.310 milliún ar fáil in 2009, i gcomparáid le €26.988 milliún in 2008.

(b) Seirbhís Dlí do Dhídeanaithe (SDD)

Ba ionann maoiniú an Stáitchiste le haghaidh an SDD in 2009 agus €8.330 milliún i gcomparáid le €8.897 milliún in 2008. Ba leor an leibhéal maoinithe leis an gcostas a bhain le seirbhísí cúnamh dhlíthiúil a sholáthair an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe le haghaidh na bliana ar fad.

(c) Ranniocaí

Iocann daoine a soláthraítear seirbhísí dlí dóibh ranníoc a bhrathann ar a gcuid ioncaim, agus ar a gcuid acmhainní caipitiúla i roinnt cásanna. Is é an ranníoc íosta ná €10 le haghaidh comhairle dlí agus €50 le haghaidh ionadaíocht sa chúirt. Is féidir an ranníoc íosta sin a tharscaoileadh i gcás cruatain.

(d) Aisghabháil costas

Féadann an Bord an costas as seirbhísí dlí a sholáthar a aisghabháil uathu seo a leanas:

- i. ón bpáirtí eile i ndíospóid, mar thoradh ar chomhaontú cúirte nó mar chuid de chomhaontú leis an bpáirtí eile chun díospóid a shocrú, nó
- ii. ón duine a bhfuil cúnamh dlí aige/aici as airgead/réadmhaoin a fuair an duine mar thoradh ar sheirbhísí dlí a soláthraíodh.

Féadann an méid costas a aisghabháiltear a bheith an-éagsúil ó bhliain go chéile, go háirithe má bronnadh costais ar dhuine a fuair cúnamh dlí i gcás áit a bhfuil an duine eile sa chás in ann na costais a ghlanadh. Ní gnách go dtarlaíonn sé sin i gcásanna dlí teaghlaigh, agus is iad a bhíonn i gceist leis an gcuid is mó de riar cásanna an Bhoird.

Bhí na costais a aisghabháladh in 2009 (€1,274,562) 53% níos airde ná in 2008 (€833,906).

Caiteachas

Seo a leanas nótaí ar na míreanna móra caiteachais a léirítear i ráitis airgeadais 2009:

1) Tuarastail

Tháinig laghdú de bheagán faoi bhun €1 milliún ar na tuarastail agus costais ghaolmhara in 2009. Leibhéal foirne níos ísle in 2009 an phríomhchúis a bhí leis seo, de thoradh ar an moratorium ar earcaíocht san earnáil phoiblí.

2) Costais chóiríochta agus bhunaíochta

Tháinig laghdú ar an gcaiteachas sa réimse seo arís in 2009. Is é an phríomhchúis a bhí leis seo ná costais níos lú i ndáil le cothabháil ar áitribh agus ar threalamh. Tháinig laghdú ar chostais fuinnimh freisin agus ní raibh mórán athrú ar chostais cíosa agus glantacháin.

3) Táillí agus costais dlí

Tá roinnt gnéithe éagsúla clúdaithe ag an gceannlíne seo - féach Nóta 9 leis na cuntais - agus tugtar trácht ar gach ceann de na ceannlínte éagsúla a chomhdhéanann an t-íomlán mar seo a leanas:

(i) Táillí abhcóide

Tháinig méadú €1.139 milliún (29%) ar an gcaiteachas ar tháillí abhcóidí i gcomparáid le 2008. Ba é an phríomhchúis a bhí leis seo ná leibhéal caiteachais níos airde i leith na SDD, mar gheall gur glanadh riaráiste na gcásanna. Tháinig méadú ar an gcaiteachas a bhain le cúnamh dlíthiúil freisin, cé nach raibh an t-ardú seo chomh mór. Laghdaíodh na rátaí a d'íoc an Bord le haghaidh táillí abhcóidí de 8% in 2009, ar aon dul le cinneadh ón Rialtas. Mar gheall go bhfuil aga moille ann idir caiteachas a údarú agus an t-am a chuirtear nótaí na dtáillí abhcóidí isteach le haghaidh íocaíochta, ní bheidh tionchar an laghdaithe seo le feiceáil go dtí 2010 agus ina dhiaidh sin.

Is é méid iomlán an fhabhráithe le haghaidh táillí abhcóidí, áit a ndearnadh an obair ach nár cuireadh isteach le haghaidh íocaíochta í ar 31 Nollaig 2009, ná €5.355 milliún, 4.4% níos airde ná mar a bhí ag deireadh na bliana 2008.

Léiríonn an tábla seo a leanas an treocht i gcaiteachas ar tháillí abhcóide maidir le cúnamh agus comhairle dhlíthiúil thar na seacht mbliana seo caite.

TÁBLA 14 – TÁILLÍ ABHCÓIDE	
Bliain	Táillí Abhcóide
2003	€3,978,000
2004	€2,995,000
2005	€5,376,000
2006	€6,847,000
2007	€4,903,000
2008	€3,986,500
2009	€5,125,472

(ii) Táillí dlí (Sainfhinneithe srl.)

Is é atá sna costais sin a bhaineann le cásanna ná na costais bhreise a thabhaíonn an Bord, de bhreis ar tháillí abhcóide, agus seirbhís chúnaimh agus chomhairle dhlíthiúil shibhialta á sholáthar aige do bhail an phobail. Tá méid an chaiteachais faoin gceannnteideal seo díorthaithe as riachtanais na gcásanna a láimhseáil an Bord in aon bhliain ar leith.

Tháinig méadú 13% ar chostais den chineál sin in 2009, rud a léiríonn an méadú ar ghníomhaíocht an Bhoird den chuid is mó. Laghdaíodh na rátaí a d'íoc an Bord le haghaidh táillí gairmiúla de 8% in 2009, ar aon dul le cinneadh ón Rialtas.

(iii) Scéim na gcleachtóirí príobháideacha

Tháinig méadú 18% go €3.663 milliún ar an gcaiteachas ar scéim na gcleachtóirí príobháideacha in 2009. Mar a tharla in 2008, ba é an líon níos airde tarchur i leith scéim na Cúirte Dúiche ba mhó ba chúis leis an méadú seo. Ar an 31 Nollaig 2009, ba é méid iomlán an fhabhráithe le haghaidh táillí cleachtóirí príobháideacha, áit a raibh obair tabhaithe ach nach raibh sí curtha isteach le haghaidh íocaíochta fós, ná €2.829 milliún.

(iv) Táillí gairmiúla eile

Baineann costais faoin gceannnteideal seo le fostú gairmithe ag an mBord le comhairle dlí neamhspleách agus seirbhísí gairmiúla eile a sholáthar don Bhord. Bhí an caiteachas in 2009 63% níos ísle ná mar a bhí in 2008. Léiríonn sé seo leibhéal caiteachais níos lú ar thaighde i bpáirt, ach freisin i dtaca le táillí dlí agus comhairle ghairmiúil eile.

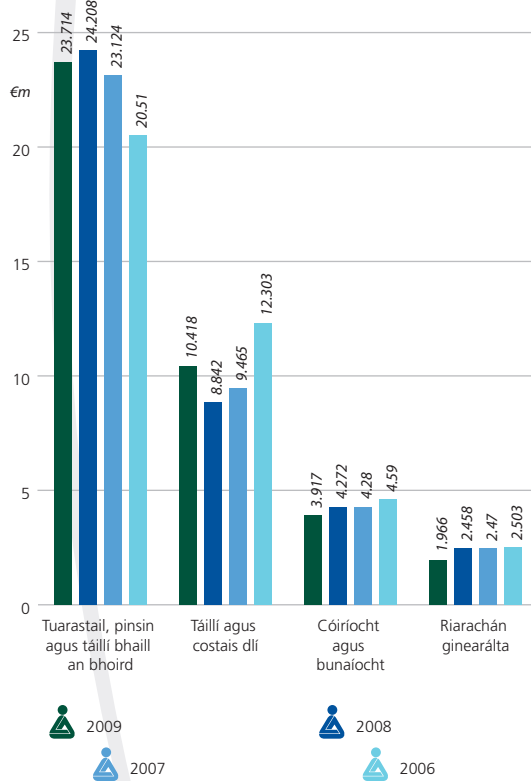
(v) Costais eile

Tháinig laghdú 16% ar chaiteachas sa chatagóir seo in 2009. Laghdú ar chaiteachas sa réimse oiliúna agus oideachais ba mhó ba chúis leis seo.

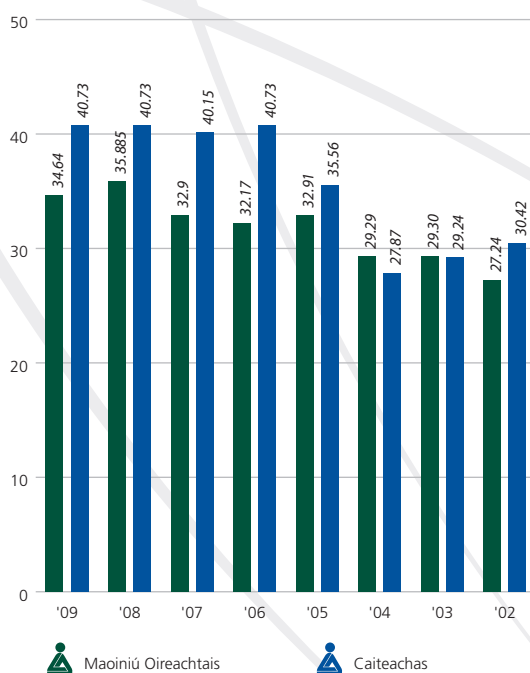
4) Riarachán ginearálta

Bhí costais faoin teideal seo 20% níos ísle in 2009 ag €1.966 milliún. Ba é an phríomhchúis a bhí leis seo ná caiteachas cuid mhaith níos lú ar thaisteal agus ar chothú, tar éis laghdú sna rátaí i mí an Mhárta 2009. Bhí ról suntasach ag éifeachtúlachtaí agus luach ar airgead níos fearr maidir le costais oifige anseo freisin.

Léiríonn an graf seo a leanas miondealú ar chaiteachas a rinne an Bord thar na cúig bliana seo caite.

Cairt 5: Catagóirí Caiteachais 2006-2009

Léiríonn graf 6 an ceangal idir maoiniú Oireachtais agus an caiteachas i ndáiríre thar na deich mbliana seo caite.

Cairt 6: Maoiniú an Oireachtais vs. Caiteachas 2002-2009

Airgead sa bhanc agus idir lámha

Léiríonn an Clár Comhardaithe go raibh breis is €4.55 milliún ar lámh ag an mBord ag deireadh 2009. Bhí €0.95 milliún a bhí á choinneáil thar ceann cliant san áireamh anseo. Is féidir a fheiceáil ó Nóta 14 leis na cuntais gurbh é tréchur na gcistí cliant in 2008 ná €8.85 milliún. Éiríonn sé sin as cásanna áit a bhfuair cliant airgead ón bpáirtí eile nó mar gheall ar dhiúscairt réadmhaoine, mar thoradh ar chomhairle dlí nó ionadaíocht sa chúirt. Lóisteáiltear airgead den sórt sin sa Chuntas Cistí Cliant um Chúnamh Dlíthiúil sula dtugtar ar ais do chliant iad, i roinnt cásanna baintear as méid áirithe a bhaineann le costais a thabhaigh an Bord agus seirbhísí dlí á soláthar aige. Tá an figiúr le haghaidh airgead sa bhanc, seachas cistí cliant, cosúil leis an leibhéal caiteachais a thabhaíonn an Bord gach mí agus meastar gur leibhéal réasúnta maoinithe é le bheith idir lámha ag aon uair faoi leith.

An tAcht um Íoc Pras Cuntas, 1997

Ceanglaíonn Alt 4 den Acht um Íoc Pras Cuntas, 1997 ar an mBord íoc as soláthar earraí nó seirbhísí faoin dáta *íocaíochta forordaithe*. Faoi láthair tagann an dáta sin 30 lá tar éis sonrasc a fháil, nó tréimhse níos giorra a d'fhéadfadh a bheith sonraithe i gconradh scríofa. Má mhainníonn an Bord íocaíocht a dhéanamh faoin dáta íocaíochta forordaithe, beidh ús le híoc leis an soláthróir. Cinntíonn nósanna imeachta go gcomhlíonann an Bord ceanglais an Achte i ngach ponc ábhartha. Ba é méid iomlán an úis as íocaíochtaí déanacha a íocadh le soláthróirí earraí agus seirbhísí i rith 2009 ná €0.

Aguisín 1

Ráitis Airgeadais

DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2009

Clár Ábhar

	<i>Leathanach</i>
Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird	34
Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais	35
Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste	37
Ráiteas ar Bheartais Chuntaíochta	39
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais	41
Ráiteas ar Iomlán na nGnóthachan agus na gCailteanas Aitheanta	42
Clár Comhardaithe	43
Sreabhadh Airgid	44
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	45

Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird

Ceanglaíonn Alt 20 den Acht um Chúnamm Dlíthiúil Sibhialta, 1995 ar an mBord, gach cuntas ceart agus gnách a choimeád ar aon airgead a fhaigheann nó a chaitheann sé, i cibé foirm a cheadóidh an tAire Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí, agus le cead an Aire Airgeadais. Agus na Ráitis Airgeadais sin á n-ullmhú aige, ceanglaítear ar an mBord:

- beartais oiriúnacha cuntasáochta a roghnú agus a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus críonna
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhunús an ghnóthais leantaigh ach amháin má tá sé míchuí
- a thiomhdiú go leanfaidh an Ciste ar aghaidh i bhfeidhm agus
- sonrú ar leanadh caighdeáin infheidhmithe cuntasáochta, faoi réir aon difríochtaí ábhartha a nochtadh agus a míníodh sna ráitis airgeadais.

Tá an Bord freagrach as leabhair chuntais chearta a choimeád a nochtann le cruinneas réasúnta aon tráth staid airgeadais an Chiste agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcomhlíonann na ráitis airgeadais Alt 20 den Acht. Tá an Bord freagrach freisin as sócmhainní an Chiste a chosaint agus mar sin as céimeanna réasúnta a ghlacadh le calaois agus neamhrialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

ANNE COLLEY
CATHAOIRLEACH

JERRY O'CONNOR
BALL DEN BHORD

10 Samhain 2010

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais

1. Ar son Bhord an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil, admhaím go bhfuil an Bord freagrach as cinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach de rialú inmheánach airgeadais le haghaidh na heagraíochta.
2. Ní féidir le haon chóras ach dearbhú réasúnta seachas dearbhú iomlán a sholáthar i gcoinne earráide ábhartha. Agus éifeachtacht na rialuithe inmheánacha airgeadais á meas aige d'fhéach an Bord, i measc rudaí eile, chuig riachtanais an Chóid Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit.
3. Áirítear leis na príomhnósanna imeachta a chuir an Bord ar bun, atá ceaptha le rialú éifeachtach inmheánach airgeadais a sholáthar,
 - Timpeallacht Rialála: déantar feidhmeanna bainistíochta agus feidhmiúcháin an Bhoird a tharmligeán don Phríomhfheidhmeannach agus bainistíocht shinsearach na heagraíochta trí rúin an Bhoird reachtúil, a dhéanann maoirseacht agus athbhreithniú ar obair na bainistíochta sinsearaí, a thugann tuairisc dó ag a chruinnithe míosúla agus trí mheán a choistí éagsúla. Forbraíodh Lámhleabhar um Rialachas Corparáideach in 2006 chun achoimre shoiléir chuimsitheach a chur ar fáil maidir leis na príomhghnéithe a bhaineann le rialachas corparáideach le haghaidh an Bhoird agus na bainistíochta sinsearaí. Ceapadh an Bord reatha i Samhain 2006 agus tugadh coimre iomlán dó ar ról agus ar fhreagrachtaí an Bhoird. Tugadh faisnéisiú iomlán d'aon bhall nua den Bhord a ceapadh ó Shamhain 2006 i leith. Chuir an Bord gníomhartha i gcrích anuraidh le cinntiú go gcomhlíontar an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit athbhreithnithe, a foilsíodh i Meitheamh 2009. I measc na ngníomhartha sin, leasaíodh Lámhleabhar um Rialachas Corparáideach an Bhoird féin chun Cód Cleachtais na bliana 2009 a chur san áireamh agus rinne an Bord an Lámhleabhar um Rialachas Corparáideach athbhreithnithe a fhaomhadh go foirmiúil ag a chruinniú i Samhain 2009. D'fhaomh an Bord Cód Iompair i gCúrsaí Gnó athbhreithnithe do Bhaill an Bhoird i nDeireadh Fómhair 2009 freisin. Mar a éilítear faoi Chód Cleachtais na bliana 2009, rinne an Bord Beartas Taistil a chur i bhfeidhm agus a fhorbairt le linn 2009 ina leagtar amach na bealaí a gcomhlíonann an Bord rialacháin agus treoirlinnte reatha na Roinne Airgeadais maidir le liúntas cothaithe agus taistil. Ullmhaíodh beartas um chosc ar chalaos airgeadais don Bhord agus cuireadh i bhfeidhm é le linn 2008. Cuimsíonn an beartas i measc nithe eile, nósanna imeachta trínar féidir le fostaíthe an Bhoird ábhair is cúram dóibh maidir le mírialtachtaí i dTuairisciú Airgeadais agus cúrsaí eile a ardú faoi rún agus a chinntiú go leanfar suas na hábhair seo ar bhealach éifeachtúil. D'fhorbair an Bord Plean Soláthair Corparáideach freisin.
 - Córais Faisnéise Buiséid: tá córas cuimsitheach buiséadaithe ag an mBord, a áiríonn faomhadh buiséid bhliantúla ag an mBord reachtúil chomh maith le maoirseacht ar thuarascálacha airgeadais míosúla. Baintear úsáid as buiséid leis an gcaoi a ndéantar maoiniú an Bhoird a shocrú, a dháileadh agus a chaitheamh a phleanáil, a údarú, a mhaoirsiú agus a rialú. Áirítear ar na socruithe um rialú buiséadach faisnéis airgeadais rialta, ábhartha agus thráthúil a sholáthar le maoirseacht a dhéanamh ar ioncam agus ar chaiteachas i ngach réimse agus glactar gníomh ceartúcháin, nuair is gá. Is coiste de chuid an Bhoird é an Coiste Airgeadais a dhéanann cúrsaí airgeadais an Bhoird a mheas go mionsonrach agus a thuiriscíonn don Bhord ar bheartais agus ar chúrsaí airgeadais an Bhoird. Cuimsíonn sé seo athbhreithniú a dhéanamh ar bhuiséid agus ar thuarascálacha airgeadais, faomhadh chuntais bhliantúla an Bhoird a mholadh don Bhord agus breithniú go mion ar chúrsaí airgeadais d'fhonn moltaí cuí a dhéanamh don Bhord agus comhairle a chur ar an lucht bainistíochta. Glacann an Bord nó an bhainistíocht cinntí, mar is cuí, agus iad ag féachaint do mholtaí agus do chomhairle an choiste. Bhuail an coiste le chéile deich n-uaire i rith 2009 agus, mar chuid dá fheidhmeanna, bhreathnaigh sé ar thuarascálacha sonracha anailíse ar ioncam a fuarthas faoi Chostais Aisghafa agus ar cheithre réimse lárnacha de chaiteachas: Postas, Teileafón & Soláthairtí Oifige; - Cíos; Taisteal Coigríche agus Liúntas Cothaithe agus Scéim Cleachtóirí Príobháideacha na Cúirte Dúiche. Le trí bliana anuas, tá an coiste tar éis breathnú ar shé cinn déag de phríomhréimsí caiteachais. Chomh maith leis seo, bhreathnaigh an coiste ar Thuarascáil Réadmhaoine mhionsonraithe inmheánach inar tugadh léargas straitéiseach meántéarmach agus fadtéarmach ar phunann réadmhaoine an Bhoird agus inar moladh roghanna ag féachaint d'oibleagáidí an Bhoird faoin reachtaíocht Míchumais agus do chúrsaí ábhartha eile. D'hearbhaigh an Bord an tuarascáil seo ag a chruinniú i Meitheamh 2009. Anuas air seo, bhreathnaigh an Bord ar thuarascáil Luach ar

Airgead i ndáil le tionscnaimh ar thug an Bord fúthu ó 2006 i leith ina ndearnadh coigiltí airgeadais suntasacha thar fhotheidil riaracháin neamhphá.

- Bainistíocht Riosca: ghlac an Bord le beartas Bainistíochta Riosca atá sainithe go soiléir agus chuir sé i bhfeidhm é agus coimeádann sé Clár Riosca foirmiúil a dhéanann taifead ar rioscaí gnó agus maolú, rialuithe agus gníomhartha bainteach le haghaidh gach gné de ghníomhaíochtaí an Bhoird trí theicnící anailise riosca a chur i bhfeidhm ar a chuid cuspóirí gnó. Cuireadh prionsabail anailise riosca i bhfeidhm go córasach ar chuspóirí gach Plean Gnó don Bhord agus tá bainistíocht riosca ina cuid lárnach den phróiseas Pleanála Gnó. Ar cheann d'fheidhmeanna Choiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird tá tuairim neamhspleách a sholáthar ar a dhóthanaí agus atá socruithe bainistíochta riosca an Bhoird. I mí Feabhra 2009, ghlac an coiste le hathrú ar a nósanna imeachta agus téarmaí tagartha chun an tábhacht mhór a bhaineann le riosca corparáideach a bhainistiú agus an bhéim mhór a leagtar air i láthair na huairé le léiriú. Mar thoradh ar an athrú seo, athainmníodh an coiste agus tugtar an Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca anois air (An Coiste Iniúchta roimhe sin). Ceapadh ball ó lasmuigh den Bhord chun an choiste in Aibreán 2009. Bhuail an coiste le chéile sé huairé in 2009. Rinne an bhainistíocht athbhreithniú mór eile ar chlár riosca an Bhoird in 2009 chun na ceisteanna riosca suntasacha i ngach réimse den Bhord a chur san áireamh ag féachaint do thuarascálacha seachtracha measúnaithe riosca freisin. Chuir an coiste a ainm leis an gclár riosca athbhreithnithe i mí na Samhna 2009 agus mhol sé córas tuairiscithe foirmiúil a thabhairt isteach ar aon rioscaí dáiríre nó rioscaí a d'fhéadadh a bheith ann a bhí tagtha chun solais ó tuairiscíodh orthu an uair dheireanach. Cuireadh an córas tuairiscithe faoi theagmhais riosca i bhfeidhm le héifeacht ó Mhárta 2010. D'fhreastail an Stiúrthóir um Chúnadh Dlíthiúil ar chúig cinn de na cruinnithe chun an coiste a chur ar an eolas go hiomlán faoin dul chun cinn a rinneadh le cur i bhfeidhm mholtaí na dtuarascálacha ar mheasúnú riosca seachtraigh.
- Nósanna Imeachta: tá teoracha agus nósanna imeachta airgeadais atá sainithe go soiléir ag an mBord, lena n-áirítear caitheamh tarmlichte agus teorannacha ar údarú agus scaradh dualgas, a fhaomhtar de réir rúin ón mBord reachtúil. Ina theannta sin, choimeád an Bord reachtúil faomhadh caiteachais do chonarthaí le luach sa bhreis ar €65,000, agus tugtar fógra do Choiste Airgeadais an Bhoird reachtúil faoi gach conradh lena mbaineann luach sa bhreis ar €10,000 agus níos lú ná €65,000. I rith 2009, rinne feidhm iniúchta inmheánaigh an Bhoird iniúchtaí ar chuntais agus ar nósanna imeachta in dhá cheann déag d'ionaid dlí an Bhoird.
- Maoirseacht ar Rialú Inmheánach: tá feidhm Iniúchta Inmheánaigh ag an mBord a ndéanann Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca an Bhoird reachtúil a clár iniúchta bliantúil a fhaomhadh agus a bhfuil aici mar cheann amháin dá feidhmeanna athbhreithniú a dhéanamh ar gach gné de rialuithe inmheánacha airgeadais. Leathnaíodh an réimse a bhaineann le hiniúchadh an ionaid dlí in 2009 le measúnú airgeadais ar an gcomhad cliant a chuimsiú. Déanann an Coiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca athbhreithniú ar obair agus ar mholtaí na feidhme Iniúchta Inmheánaigh agus déanann sé maoirseacht ar na gníomhartha a ghlacann an bhainistíocht le haon fhadhbanna a aithníodh a réiteach. Tá athbhreithniú á dhéanamh faoi láthair ar chumas agus ról na feidhme Iniúchta Inmheánaigh agus cuirfeadh moltaí faoi bhráid an Choiste lena mbreithniú. Chomh maith leis seo, déanann an coiste athbhreithniú ar gach tuarascáil mhór a fhaigheann an Bord ó na hiniúcháirí seachtracha lena n-áirítear freagraí na bainistíochta orthu siúd agus déanann sé moltaí maidir leis na ceisteanna a ardaíodh. Tarraingítear aird an Choiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca agus an Bhoird reachtúil ar chomhfhreagrás leis an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, lena n-áirítear an Litir Bhainistíochta Iniúchta, agus aon cheisteanna a ardaíodh, rud a chinntíonn go ndéantar beart de réir na gceisteanna a thagann chun cinn. Seachas forbairt beartas maidir le bainistíocht taifead don Bhord a chur i gcrích, féadaim a dhearbhu gur pléadh le gach ceist eile a ardaíodh ó iniúchadh 2008 agus gur glacadh le haon moltaí. Tabharfar aghaidh ar an mbeartas maidir le bainistíocht taifead i gcomhthéacs chóras nua an Bhoird chun Cásanna Dlí a Bhainistiú. Ceanglaítear ar an gCoiste Iniúchta agus Bainistíochta Riosca tuarascáil fhoirmiúil a dhéanamh laistigh de thrí mhí ó dheireadh na bliana féilire, ag leagan amach a chuid gníomhaíochtaí, i dteannta le haon chomhairle agus moltaí is cuí leis. Críochnaíodh an tuarascáil le haghaidh 2009 i Márta 2010 agus cuireadh faoi bhráid an Bhoird é ag a chruinniú ar an 23 Iúil, 2010.

4. Dearbhaím go ndearna an Bord ar athbhreithniú ar éifeachtacht chóras an Bhoird um rialuithe inmheánacha airgeadais i rith na bliana dar críoch 31 Nollaig 2009.

ANNE COLLEY
Cathaoirleach

10 Samhain 2010

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

LE CUR I LÁTHAIR THITHE AN OIREACHTAIS

Tá ráitis airgeadais an Chiste Cúnaimh Dhlíthiúil don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009 iniúchta agam faoin Acht um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta, 1995.

Tá na ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta arna leagan amach sna ráitis, comhdhéanta den Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta, an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais, an Ráiteas Gnóthachan agus Cailteanas Aitheanta Iomlán, an Clár Comhardaithe, an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí Chomhaltaí an Bhoird agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste faoi seach

Tá an Bord um Chúnamh Dlíthiúil freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú de réir an Achta um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta, 1995, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn an Bord na ráitis airgeadais de réir Cleachtais Chuntasaíochta a nGlactar Leis go Coitianta in Éirinn. Tá freagrachtaí cuntasaíochta Chomhaltaí an Bhoird leagtha amach sa Ráiteas um Fhreagrachtaí an Bhoird.

Is é m'fhreagrachta ná na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir cheanglas ábhartha dlí agus rialúcháin agus Caighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tuairiscím mo thuairim maidir le cibé an dtugann na ráitis airgeadais léargas fíorcheart, de réir Cleachtais Chuntasaíochta a nGlactar Leis go Coitianta in Éirinn. Tuairiscím freisin cibé, dar liom, an raibh leabhair chuntais chúí coinnithe. Lena chois sin, deirim cibé an dtugann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntais.

Tuairiscím ar aon chás ábhartha nár feidhmíodh suimeanna airgid chun na gcríoch a bhí beartaithe nó sa chás nach leanann na hidirbhearta do na húdaráis a rialaíonn iad.

Tuairiscím freisin mura bhfuil an fhaisnéis agus na mínithe ar fad faighte agam agus atá riachtanach chun críocha m'iniúchta.

Scrúdaím an Ráiteas maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais le féachaint an léirítear ann gur chomhlíon an Bord an Cód Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit agus tuairiscím ar aon chás ábhartha nach ndéanann sé amhlaidh, nó más rud é go bhfuil an ráiteas míthreorach nó nach dtugann sé le faisnéis eile atá ar eolas agam de bharr na ráitis airgeadais a bheith iniúchta agam. Ní cheanglaítear orm a bheithníú cibé an gclúdaíonn an Ráiteas maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais gach priacal agus rialú airgeadais, ná teacht ar thuairim maidir le héifeachtacht na nósanna imeachta maidir le priacail agus rialú.

Léim faisnéis eile atá sa Tuarascáil Bhliantúil, agus breithním cibé an dtagann sé leis na ráitis airgeadais iniúchta. Breithním na himpleachtaí do mo thuarascáil má thagaim ar an eolas faoi aon rud atá, de réir cosúlachta, ina mhíríteas nó ina neamhréireacht ábhartha leis na ráitis airgeadais.

An Bunús atá le mo Thuairim ar na Ráitis

I mbun m'fheidhme mar Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir Caighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Ríocht Aontaithe agus Éire) arna n-eisiúint ag an mBord um Chleachtais Iniúcháireachta agus trí thagairt a dhéanamh do na nithe ar leith is gá a chur san áireamh i ndáil le cúrsaí bainisteoireachta agus oibriúcháin a ghabhann le comhlachtaí Stáit. Déantar scrúdú mar chuid den iniúchadh, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann le suimeanna agus rialtacht na n-idirbheart airgeadais a chuirtear san áireamh sna ráitis airgeadais, agus leis na hidirbhearta a fhoilsítear iontu. Chomh maith leis sin, cuimsíonn an t-iniúchadh measúnacht ar na meastacháin agus ar na breitheanna suntasacha a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus measúnacht le féachaint an n-oireann na beartais chuntasaíochta don bhail atá ar chúrsaí an Bhoird, ar feidhmíodh na beartais sin ar bhealach leanúnach agus ar foilsíodh iad ar bhealach sásúil.

Phleanáil mé agus rinne mé m'iniúchadh sa chaoi is go bhfaighinn an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a mheas mé a bheith riachtanach ionas go mbeadh leordhóthain fianaise agam a d'fhágfadh cinnteacht réasúnach ann go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu calaois nó neamhrialtacht eile nó earráid is cúis leis sin. I dteacht ar mo thuairim, rinne mé meastóireacht ar a shásúla is a cuireadh faisnéis i láthair sna ráitis airgeadais san iomlán freisin.

Tuairim

Is é mo thuairim go dtugann na ráitis airgeadais léargas fíorcheart, de réir Cleachtais Chuntasaíochta a nGlactar Leis go Coitianta in Éirinn, ar riocht ghnóthaí an Chiste Cúnaimh Dhlíthiúil ag 31 Nollaig 2009 agus ar a ioncam agus ar a chaiteachas don bhliain dar críoch sin.

Is é mo thuairim go raibh leabhair chuntais chuí coinnithe ag an mBord. Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na leabhair chuntais.

John Buckley

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste
19 Samhain 2010

Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta

Ginearálta

Déantar bainistíocht ar an gCiste Cúnaimh Dhlíthiúil a fhoráiltear dó faoi Alt 19 den Acht um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta, 1995, ag Bord um Chúnamh Dlíthiúil a cheap an tAire Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí. Tá an Ciste comhdhéanta d'acmhainní airgeadais uile an Bhoird. In 2009, d'oibrigh an Bord as 33 ionad lánaimseartha agus 12 ionad pháirtaimseartha ar fud na tíre.

Bunús na cuntasaíochta

Réitítear na ráitis airgeadais faoin modh fabhráithe cuntasaíochta, ach amháin mar atá sonraithe thíos, agus de réir na gcleachtas cuntasaíochta coitianta faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil. Glactar le Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais a mholann na comhlachtaí cuntasaíochta aitheanta, de réir mar a théann siad i bhfeidhm.

Gnóthas Leantach

Is comhlacht reachtúil é an Bord um Chúnamh Dlíthiúil a bunaíodh faoin Acht um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta 1995. Déantar gníomhaíochtaí an Bhoird a mhaoiniú go príomha ag deontas i gcabhair agus maoiniú stáitchiste ón Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí.

I rith na bliana airgeadais rinne an Bord cleachtadh cuimsitheach chun críocha measúnú a dhéanamh ar fhigiúr an Bhoird um dhliteanais fhabhráithe, go háirithe Táillí Abhcóide agus an tseirbhís Cleachtóirí Príobháideacha.

Léiríonn an clár comhardaithe amhail 31 Nollaig 2009 barrachas i ndlíteanais thar shócmhainní de €3,131,646 Éiríonn an t-easnamh sin as na huaireanta difriúla a fhaightear maoiniú chun dlíteanais le haghaidh seirbhísí dlí a íoc nuair atá siad dlíte le híoc agus an soláthar do na dlíteanais sin a aithnítear sna cuntais seo faoin modh fabhráithe cuntasaíochta.

Fuarthas litir maidir le tacaíocht leanúnach ó Rúnáí

na Roinne Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí ag dearbhú go maoineofar gníomhaíochtaí an Bhoird amach anseo.

Is é tuairim an Bhoird ná go mbaimeann an coinbhinsiún cuntasaíochta maidir le gnóthas leantach leis na cuntais a dhéanann ionadaíocht ar oibríochtaí an Bhoird fad is atá forálacha an Achta um Chúnamh Dlíthiúil Sibhialta 1995 fós i bhfeidhm.

Níl eolas ag an mBord ar aon athbhreithniú ar a chuid oibríochtaí ná aon rún a chuid gníomhaíochtaí a fhionraí ná é a chumascadh le heagraíochtaí eile. Mar sin measadh go raibh sé cuí glacadh le bunús an ghnóthais leantaigh chun na ráitis airgeadais seo a ullmhú.

Deontais Stáit

Tugtar cuntas ar an ioncam faoin gceannteideal seo ar bhunús fáltas airgid.

Ranníocaí ó dhaoine cuidithe

Mar gheall ar nádúr an ioncaim seo, .i. ranníocaí ó dhaoine d'acmhainn mheasartha, meastar go bhfuil sé cuí cuntas a thabhairt ar ioncam den sórt sin ar bhunús fáltas airgid. Ba é an méid inbhailithe measta amhail 31 Nollaig, 2009 ná thart ar €20,000. Ní raibh aon drochfhiacha le díscríobh in 2009.

Costais Aisghafa

Féadann an Bord na costais as seirbhísí dlí a sholáthar a aisghabháil ó:

- an páirtí eile i ndíospóid, mar thoradh ar ordú cúirte nó mar chuid de chomhaontú chun díospóid a shocrú, nó
- ón duine a fuair cúnaimh dlíthiúil, as airgead/réadmhaoiñ a fuair an duine mar thoradh ar sheirbhísí dlí a sholáthar.

Sócmhainní seasta agus dímhneas

Léirítear sócmhainní seasta ar an gClár Comhardaithe ag costas lúide dímhneas carntha.

Gearrtar dímhneas, a ríomhtar thar shaol úsáideach na sócmhainní agus an modh dronlíneach á úsáid, ag na rátaí bliantúla seo a leanas:-

- Léasanna, troscán & trealamh oifige, agus feistiú áitreabh 20%
- trealamh ríomhaire 33%

Gearrtar dímhneas leathbhliana sa bhliain a cheannaítear agus sa bhliain a dhiúsraítear.

Cistí Cliant

Léiríonn na cistí sin na hollmhéideanna móide ús fabhráithe, a bhí ag an mBord an 31 Nollaig 2009, de bharr dámhachtainí nó socruithe a rinneadh i bhfabhar cliant a ndearna an Bord ionadaíocht ar a son. Mar sin féadann an Bord an costas iomlán as seirbhísí dlí den sórt sin a aisghabháil agus íoctar an t-iarhmhéid leis na daoine a ndearnadh ionadaíocht ar a son.

Cuntas Caipitil

Léiríonn an cuntas caipitil an méid ioncain gan amúchadh a úsáidtear chun sócmhainní seasta a cheannach.

Pinsin

Feidhmíonn an Bord um Chúnamh Dlíthiúil scéim pinsean sochair shainithe, a mhaoinítear go bliantúil ar bhunús íoctar mar a úsáidtear ó airgead atá ar fáil dó, lena n-áirítear airgead a sholáthraíonn an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí agus ó ranníocaí a bhaintear as tuarastail aturnaetha.

Léiríonn costais phinsin sochair phinsin a thuilleann baill foirne aturnaie sa tréimhse agus léirítear iad glan ó ranníocaí pinsean foirne a choimeádann an Bord um Chúnamh Dlíthiúil. Aithnítear méid a chomhfhreagraíonn don táille pinsean mar ioncam sa mhéid is go bhfuil sé in-aisghabhála, agus cúitítear é ag deontais a fhaightear sa bhliain chun íocaíochtaí pinsean a urscaoileadh.

Léirítear gnóthachain nó cailteanais achtúireacha a thagann chun cinn ar dhliteanais scéime sa Ráiteas ar Iomlán na nGnóthachan agus na gCailteanas Aitheanta agus aithnítear leasú dá réir sa mhéid atá inghnóthaithe ón Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí.

Léiríonn na dliteanais pinsean luach reatha na n-íocaíochtaí pinsean amach anseo a thuill baill foirne aturnaie go dtí seo. Léiríonn maoiniú pinsean iarchurtha an tsócmhainn chomhfhreagrach atá le haisghabháil i dtréimhsí amach anseo ón Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí.

Soláthair

Aithnítear soláthar nuair a thagann oibleagáid (bíodh gur oibleagáid dhlíthiúil nó chuiditheach atá i gceist) chun cinn mar thoradh ar imeacht a tharla, agus nuair is cosúil go mbeadh gá le haistriú tairbhe eacnamaíoch leis an oibleagáid a shocrú agus gur féidir é sin a mheas go réasúnta.

Measann an Bord um Chúnamh Dlíthiúil luach na gcásanna beo nár tugadh bille lena n-aghaidh le teacht chuig an méid atá nochtaithe laistigh de na cuntais mar sholáthar. Is é atá sa mhéid ná meastachán ar an gcaiteachas a bheidh ag teastáil le haon oibleagáid a shocrú ag dáta an chláir chomhardaithe.

Agus an soláthar á mheas, ghlac an Bord le teicnící críonna um thomhas atá bunaithe ar na sonraí is deireanaí atá ar fáil. Baineadh úsáid as modhanna feabhsaithe um ghabháil sonraí i meastachán an Bhoird le haghaidh na bliana reatha.

Níltear ag súil le haon ioncam le haghaidh cásanna a d'fhéadfadh costais a aisghabháil.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2009

	Nóta	2009		2008	
		€	€	€	€
Ioncam					
Maoiniú Stáit	1	34,640,000		35,885,000	
Glanmhaoiniú iarchurtha le haghaidh pinsean	2 c	3,495,456		2,974,487	
Ranníocaí ó dhaoine cuidithe		783,601		753,833	
Costais aisghafa		1,274,562		833,906	
Caillteanas ar shócmhainní a dhíol		(14,110)		0	
Ioncam eile	3	566,646		1,167,617	
			40,746,155		41,614,843
Aistriú ó Chuntas Caipitil	4		478,041		221,297
			41,224,196		41,836,140
Caiteachas					
Tuarastail agus costais bhainteacha	5	19,917,500		20,801,943	
Costais Phinsin	2 a	3,479,560		2,967,771	
Táillí do bhaill Boird		113,867		120,147	
Costais chóiríochta agus bhunaíochta	8	3,916,917		4,272,437	
Costais agus táillí dlí	9	10,417,600		8,842,151	
Riarachán ginearálta	10	1,966,229		2,457,529	
Dímheas	11	693,692		931,991	
Táille iniúchta		18,095		19,250	
			40,523,460		40,413,220
Barrachas don bhliain			700,736		1,422,920
Iarmhéid tosaigh amhail 1 Eanáir			(4,966,696)		(6,389,616)
Iarmhéid deiridh amhail 31 Nollaig			(4,265,960)		(4,966,696)

Baineann an t-ioncam agus an caiteachas go léir don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009 le gníomhaíochtaí leantacha.

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasafíochta agus an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid, i dtéannta le Nóta 1 go 20, ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.

ANNE COLLEY
CATHAOIRLEACH

MOLING RYAN
AN PRÍOMHFHEIDHMEANMACH

10 Samhain 2010

Ráiteas ar Iomlán na nGnóthachan agus na gCailteanas Aitheanta

DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2009

Nóta	2009		2008	
	€	€	€	€
Barrachas / (Easnamh) don bhliain		700,736		1,422,920
Cailteanas / (gnóthachain) ó thaithí ar dhliteanas na scéime pinsin	2,704,544		2,567,783	
Athrú ar thiomhdí a luíonn faoi luach reatha na ndliteanas scéime pinsin	0		0	
Cailteanas / (gnóthachan) achtúireach ar Dhliteanais Pinsin	2 b	2,704,544		2,567,783
Athrú ar Mhaoiniú Pinsean Iarchurtha		(2,704,544)		(2,567,783)
Iomlán na ngnóchan / cailteanas aitheanta		700,736		1,422,920

Baineann an t-ioncam agus caiteachas go léir don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009 le gníomhaíochtaí leantacha.

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta, i dteannta le Nóta 1 go 20, ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.

Clár Comhardaithe

AMHAIL 31 NOLLAIG 2009

Nóta	2009		2008	
	€	€	€	€
Sócmhainní seasta	11	1,134,314		1,612,355
Sócmhainní reatha				
Airgead sa bhanc agus idir lámha		4,550,896		4,141,691
Féichiúnaithe agus réamhíocaíochtaí	12	828,635		827,922
		5,379,531		4,969,613
Lúide dliteanais reatha				
Creidiúnaithe agus fabhruithe	13	8,713,712		8,900,272
Cistí cliant	14	931,779		1,036,037
		9,645,491		9,936,309
(Glandliteanais) / glansócmhainní reatha		(4,265,960)		(4,966,696)
Sócmhainní iomlána lúide dliteanais reatha roimh Phinsean		(3,131,646)		(3,354,341)
Maoiniú pinsean iarchurtha	2 c	37,200,000		31,000,000
Dlíteanais pinsin	2 b	(37,200,000)		(31,000,000)
		0		0
Iomlán na sócmhainní		(3,131,646)		(3,354,341)
Léirithe ag:				
Cuntas loncaim agus Caiteachais		(4,265,960)		(4,966,696)
Cuntas Caipitil	4	1,134,314		1,612,355
		(3,131,646)		(3,354,341)

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasafóchta, i dteannta le Nóta 1 go 20, ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.

ANNE COLLEY
CATHAOIRLEACH

MOLING RYAN
AN PRÍOMHFHEIDHMEANNACH

10 Samhain 2010

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2009

	Nóta	2009 €	2008 €
(Glan-eis-sreabhadh) / glan-insreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	16	527,324	696,305
Torthaí ar infheistíocht agus fónamh ar airgeadas			
Ús faighte		122,712	82,629
Ús a íoctar ar shocraíochtaí cliant		(25,180)	(51,066)
Gníomhaíochtaí infheistíochta			
Díolachán sócmhainní inláimhsithe		15,652	0
Ceannach sócmhainní inláimhsithe		(231,303)	(718,161)
Glan-insreabhadh airgid/(glan-eis-sreabhadh airgid)		409,205	9,707
Méadú/(Laghdú) ar airgead	17	409,205	9,707

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta i dteannta le Nótaí 1 go 20, ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.

ANNE COLLEY
CATHAOIRLEACH

MOLING RYAN
AN PRÍOMHFHEIDHMEANNACH

10 Samhain 2010

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2009

1 Maoiniú Stáit

Fuarthas maoiniú Stáit ó Vóta 19 - Oifig an Aire Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí mar seo a leanas:

	2009	2008
	€	€
Focheannteideal:		
C.2 Deontas i gCabhair	26,310,000	26,988,000
D.2 Tascfhórsa ar Iarrthóirí Tearmainn - Cúnamh Dlí*	8,330,000	8,897,000
	<u>34,640,000</u>	<u>35,885,000</u>

* Soláthraíodh an maoiniú seo i leith an chaiteachais a tabhaidh ar an tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe. Féach Nóta 18.

2 Costais Phinsin

(a) Anailís ar iomlán na gcostas pinsin a gearradh ar Chaiteachas

	2009	2008
	€	€
Costas fónaimh reatha	2,300,000	2,100,000
Ús ar Dhliteanas na Scéime Pinsin	1,700,000	1,400,000
Ranníocaí Fostaithe	(520,440)	(532,229)
	<u>3,479,560</u>	<u>2,967,771</u>

(b) Gluaiseacht i nGlandlíteanas Pinsean i rith na bliana airgeadais

	2009	2008
	€	€
Glandlíteanas Pinsean ar 1 Eanáir	31,000,000	25,457,730
Costas Fónaimh Reatha	2,300,000	2,100,000
Costais Úis	1,700,000	1,400,000
Cailiteanas Achtúireach	2,704,544	2,567,783
Pinsin íoctha sa bhliain	(504,544)	(525,513)
Glandlíteanas Pinsean ar 31 Nollaig	<u>37,200,000</u>	<u>31,000,000</u>

(c) Sócmhainn Maoinithe Iarchurtha do Phinsin

Aithníonn an Bord um Chúnamh Dlíthiúil na méideanna sin mar shócmhainn a chomhfhreagraíonn don dlíteanas neamh-mhaoinithe iarchurtha dophinsin bunaithe ar an tsraith toimhdí a bhfuil cur síos thuas orthu agus roinnt imeachtaí ón am atá thart. Áirítear ar na himeachtaí sin an bunús reatha um bhunú na scéime aoisliúntais, agus an beartas agus cleachtas atá i bhfeidhm faoi láthair maidir le pinsin seirbhíse poiblí a mhaoiniú lena n-áirítear ranníocaí ó fhostaithe agus an próiseas bliantúil meastachán. Cé nach bhfuil aon chomhaontú foirmiúil ann maidir leis na méideanna sonracha sin leis an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí, níl aon fhianaise ag an mBord a thugann le fios nach leanfaidh an beartas maoinithe sin ar aghaidh ag déanamh méideanna den sórt sin a riar de réir an chleachtais reatha.

Bhí an Glanmhaoiniú Iarchurtha le haghaidh Pinsean a aithníodh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais mar seo a leanas:

	2009 €	2008 €
Maoiniú in-aisghabhála i dtaobh chostais pinsean na bliana reatha	4,000,000	3,500,000
Deontas stáit a cuireadh i bhfeidhm le pinsinéirí a íoc	(504,544)	(525,513)
	3,495,456	2,974,487

Ba é méid na sócmhainne maoinithe iarchurtha le haghaidh pinsean amhail 31 Nollaig 2009 ná €37.2 milliún (€31 milliún in 2008).

(d) Stair na n-oibleagáidí sochair sainithe

	2009 €	2008 €	2007 €
Oibleagáidí sochair sainithe	37,200,000	31,000,000	25,457,730
Caillteanas / (gnóthachain) ó thaithí ar mhéid na nDliteanas Scéime	2,704,544	2,567,783	(1,149,600)
Céatadán de luach reatha na ndliteanas scéime	7%	8%	-4%

Tagann an caillteanas achtúireach carnach a aithnítear sa Ráiteas ar Iomlán na nGnóthachan agus na gCaillteanas Aitheanta go €7,551,727.

(e) Cur Síos Ginearálta ar an Scéim

Is é atá sa scéim pinsean ná socrú pinsean tuarastail deiridh sochair sainithe le sochair agus ranníocaí arna sainiú ag tagairt do rialacháin íseamláireachaí reatha scéim na hearnála poiblí. Soláthraíonn an scéim pinsean (ochtóduithe in aghaidh na bliana seirbhíse), aisce nó cnapshuim (trí ochtóduithe in aghaidh na bliana seirbhíse) agus pinsin do chéilí agus leanaí. Is é atá i gceist le Gnáth Aois Scoir ná 65ú breithlá an bhaill, agus tá daoine a bhí ina mbaill roimh 2004 i dteideal imeacht ar scor gan laghdú achtúireach ó aois 60 bliain. Méadaíonn íocaíochtaí (agus iarchur) pinsean de ghnáth i gcomhréir le gnáthbhoilsciú tuarastail na hearnála poiblí.

Bhí an luacháil a úsáideadh do nochtadh FRS17 (Leasaithe) bunaithe ar luacháil achtúireach iomlán (Bealtaine 2010) a rinne achtúire neamhspleách incháilithe, agus riachtanais an FRS á thabhairt faoi deara aige, dífhonn measúnú a dhéanamh ar dhliteanas na scéime amhail 31 Nollaig 2009.

Ba hiad seo a leanas na príomhthoimhdí achtúireacha:

	2009	2008
Ráta méadaithe i dtuarastail	4.0%	4.0%
Ráta méadaithe i bpinsin in íocaíocht	4.0%	4.0%
Ráta Lascaine	5.5%	5.5%
Ráta Boilscithe	2.0%	2.0%

Bhí an meán-ionchas saoil amach anseo de réir na dtáblaí mortlaíochta a úsáideadh le dliteanais phinsean a chinneadh mar seo a leanas:

	2009	2008
Fear atá 65 bliain díaois	22	18
Bean atá 65 bliain díaois	25	22

3. Ioncam Eile

	2009 €	2008 €
Ús faighte agus infhaighte	146,503	109,685
Fáltais éagsúla	420,143	1,057,932
	<u>566,646</u>	<u>1,167,617</u>

4. Cuntas Caipitil

	€	€
larmhéid amhail 1 Eanáir		1,612,355
Aistriú go Cuntas loncaim agus Caiteachais		
- Ioncam a úsáideadh le sócmhainní seasta a cheannach	231,303	
- Méid scaoilte ar dhiúscairt sócmhainní seasta	(15,652)	
- Ioncam amúchta sa bhliain ar aon dul le dímheas ar shócmhainní	(693,692)	
		(478,041)
larmhéid amhail 31 Nollaig		<u>1,134,314</u>

5. Líon agus Costais Fostaithe

Ba é an líon iomlán ball foirne arna fhaomhadh ag an Aire an 31 Nollaig, 2009 ná 384. Ba é an líon foirne Tuarastail Státseirbhíseach 3,365,229.40 a bhí fostaithe i ndáiríre ag an mBord amhail 31 Nollaig, 2009 ná 358 (390 - 2008) Ba é meánlíon na bhfostaithe sa Bhord le linn na bliana ná 374 (383 - 2008). Bhí costais fostaithe agus costais bhainteacha mar seo a leanas:

	2009 €	2008 €
Tuarastail	18,537,150	19,253,876
Costas Foirne ar lasacht	59,135	73,720
ÁSPC Fostóra	1,321,215	1,474,347
	<u>19,917,500</u>	<u>20,801,943</u>

Asbaineadh €832,102 ón fhoireann trí bhíthin an tobhaigh phinsin agus iocadh é leis an Roinn Dlí agus Cirt agus Athchóirithe Dlí. Áirítear le figiúr tuarastal na bliana 2009 dhá dhámhachtain a rinneadh in aghaidh an Bhoird. Dhámh an Coimisinéir um Chearta €4,000 ar iarturnae sealadach maidir le gearán a rinneadh faoin Acht um Chosaint Fostaithe (Obair Théarma Shocraithe) 2003. Dhámh an Binse Comhionannais €15,000 ar iarroifigeach cléireachais sealadach ó thaobh idirdhealú líomhnaithe a rinne an Bord.

6. Tuarastal agus Sochair an Príomhfheidhmeannaigh

	2009 €	2008 €
Tuarastal an Phríomhfheidhmeannaigh	150,422	169,489
Sochair an Phríomhfheidhmeannaigh	4,476	8,080
	<u>154,898</u>	<u>177,569</u>

Fuair an Príomhfheidhmeannach íocaíochtaí tuarastail €150,422. Ní dhearnadh aon íocaíochtaí bónais in 2009. Fuair an Príomhfheidhmeannach suim €4,476 maidir le taisteal agus cothabháil freisin. Tá an Príomhfheidhmeannach ina bhall de scéim neamhchistithe na hearnála poiblí le sochar sainithe agus ní théann a theidíochtaí pinsin thar na gnáth-theidíochtaí i scéim aoisliúntais na hearnála poiblí le sochar sainithe.

7. Táillí agus Speansais Bhaill an Bhoird

	2009 €	2008 €
Táillí Bhaill an Bhoird	113,867	120,147
Speansais Bhaill an Bhoird	28,207	30,527
	<u>142,074</u>	<u>150,674</u>

<i>Ball</i>	<i>Táillí</i>	<i>Ball</i>	<i>Táillí</i>	<i>Ball</i>	<i>Táillí</i>
Anne Colley	€13,067	Kate Hayes	€8,400	Niamh Moran	€8,400
Robert Browne	€8,400	Margaret Heneghan	€8,400	Jerry O'Connor	€8,400
Michael Buckley	€8,400	Seamus Keelan	€8,400	Jim O'Farrell	€8,400
Dara Foynes	€8,400	Breege Leonard	€8,400	Eamonn Purcell	€8,400
Fergal Rooney	€8,400				

8. Costais Chóiríochta agus Bhunaíochta

	2009 €	2008 €
Cíosanna	2,583,704	2,571,238
Glantachán	261,851	264,613
Soilsiú agus teas	243,027	268,220
Cothabháil - Áitribh	607,013	658,814
Cothabháil - Trealamh	221,322	509,552
	<u>3,916,917</u>	<u>4,272,437</u>

9. Táillí agus Costais Dlí

	2009 €	2008 €
Táillí abhcóide	5,125,472	3,986,503
Táillí dlí	893,025	793,517
Scéimeanna na gCleachtóirí Príobháideacha	3,662,871	2,858,149
Táillí gairmiúla eile	216,219	582,407
Costais eile	520,013	621,575
	<u>10,417,600</u>	<u>8,842,151</u>

10. Riarachán Ginearálta

	2009 €	2008 €
Stáiseanóireacht, costais oifige agus oiliúna	344,252	499,751
Leabhair agus priontáil	111,229	176,071
Post agus teileafón	856,177	874,795
Árachas	188,487	151,264
Taisteal agus cothabháil	466,084	755,648
	<u>1,966,229</u>	<u>2,457,529</u>

11. Sócmhainní Seasta

	Léasanna €	Oifig Trosacán €	Trealamh & Ríomhairí €	Áitribh Feistiú €	Iomlán €
Costas					
Iarmhéid amhail 01/01/09	2,292,177	1,297,437	7,037,300	3,315,779	13,942,693
Fáltais	0	4,697	135,724	90,882	231,303
Diúscairtí	0	0	(309,296)	0	(309,296)
Iarmhéid amhail 31/12/09	2,292,177	1,302,134	6,863,728	3,406,661	13,864,700
Dímheas ar shócmhainní seasta					
Iarmhéid amhail 01/01/09	2,088,537	1,209,429	6,254,684	2,777,688	12,330,338
Muirear sa bhliain	124,200	35,669	356,338	177,485	693,692
Diúscairtí	0	0	(293,644)	0	(293,644)
Iarmhéid amhail 31/12/09	2,212,737	1,245,098	6,317,378	2,955,173	12,730,386
Glanluach leabhar amhail 31/12/09	79,440	57,036	546,350	451,488	1,134,314
Glanluach leabhar amhail 31/12/08	203,640	88,008	782,616	538,091	1,612,355

12. Féichiúnaithe agus Réamhíocaíochtaí

	2009 €	2008 €
Féichiúnaithe - ús ar thaisc	138,236	93,417
Réamhíocaíochtaí		
- Cíos	116,991	117,482
- Árachas	21,370	159,060
- Tuarastail	53,213	192,249
- Eile	498,825	265,714
	<u>828,635</u>	<u>827,922</u>

13. Creidiúnaithe agus Fabhruithe

	2009 €	2008 €
Méideanna dlite laistigh d'aon bhliain amháin:		
Creidiúnaithe & fabhruithe	8,713,712	8,900,272
	<u>8,713,712</u>	<u>8,900,272</u>

Measann an Bord um Chúnamh Dlíthiúil luach na gcásanna beo nár tugadh bille lena n-aghaidh le teacht chuig an méid atá nochtaithe laistigh de na cuntais mar sholáthar. Is é atá sa mhéid ná meastachán ar an gcaiteachas a bheidh ag teastáil le haon oibleagáid a shocrú ag dáta an chláir chomhardaithe.

Agus an soláthar á mheas, ghlac an Bord le teicnící críonna um thomhas atá bunaithe ar na sonraí is deireanaí atá ar fáil. Baineadh úsáid as modhanna feabhsaithe um ghabháil sonraí i meastachán an Bhoird le haghaidh na bliana reatha.

Níltear ag súil le haon ioncam le haghaidh cásanna a d'fhéadfadh costais a aisghabháil.

14. Cistí Cliant

	€
Cistí cliant coimeádta ar 1 Eanáir (comhlán)	1,036,037
Ús	(25,258)
Cistí cliant coimeádta ar 1 Eanáir (glan ó ús)	<u>1,010,779</u>
Móide: Dámhachtainí/socraíochtaí a fuarthas i rith 2009	8,848,311
Lúide: Socraíochtaí a íocadh, lena n-áirítear ús a ceadaíodh agus costais a aisghabhadh	<u>(8,948,417)</u>
Cistí cliant coimeádta ar 31 Nollaig	910,673
Ús ag fabhrú ar chistí cliant coimeádta	21,106
lomlán dlite do chliant	<u><u>931,779</u></u>

15a. Gealltanais Faoi Léasanna Oibriúcháin

Áitíonn an Bord áitreabh i gCathair Saidhbhín, Co. Chiarraí agus Sráid an Mhóta, Baile Átha Cliath agus feidhmíonn sé as 34 ionad eile ar fud na tíre. Tá an Bord geallta chun cíos € 2,536,713 a íoc i rith 2010 maidir le léasanna a éagann mar seo a leanas:

	€
2010	53,797
2011-2015	302,190
2016 ar aghaidh	2,180,726

15b. Gealltanais maidir le Táillí Dlí

Táillí Abhcóidí agus Scéimeanna na gCleachtóirí Príobháideacha	Iomlán
	€
Cás oscailte arna dhearbú an 1 Eanáir 2009	15,804,666
Táillí breise arna ndearbhú in 2009	8,620,668
Íocaíochtaí 2009	(8,552,555)
	15,872,779
A ndearnadh foráil dóibh amhail an 31 Nollaig 2009	(8,184,134)
Gealltanais gan íoc amhail an 31 Nollaig 2009	<u>7,688,645</u>

Bhí roinnt cásanna ar siúl ag an mBord um Chúnadh Dlíthiúil amhail an 31 Nollaig 2009 nach raibh ceisteanna faoi tháillí socraithe fúthu fós. Faoi réir bheartas gníomhaíochta an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil i leith na gcúrsaí sin, déanann an Bord páirtisoláthar i gcomhair na dtáillí sin bunaithe ar shamhail staitistiúil a aithníonn an gnáth-théarma ina ndéantar soiléiriú ar na costais sin. Cuirtear an tsamhail sin i bhfeidhm go comhsheasmhach sna cásanna go léir a láimhseáiltear. Amhail an 31 Nollaig 2009, bhí €8,184,134 táillí dlí íoctha ag an mBord um Chúnadh Dlíthiúil agus bhí €7,688,645 air mar ghealltanais gan íoc.

16. Réiteach an Bharrachais don Bhliain le hAirgead ó Gníomhaíochtaí Oibriúcháin

	2009 €	2008 €
(Easnamh) / Barrachas don bhliain	700,736	1,422,920
Athrú do mhíreanna neamhoibriúcháin		
Ús bainc infhaighte	(146,503)	(109,685)
Gluaiseacht ar chuntas caipitil	(478,041)	(221,297)
Athrú do mhíreanna neamhairgid		
Dímheas	693,692	931,991
(Méadú) / Laghdú ar fhéichiúnaithe	44,106	(262,089)
Méadú / (Laghdú) ar chreidiúnaithe	(286,666)	(1,065,535)
	<u>527,324</u>	<u>696,305</u>

17. Gluaiseacht airgid

	2009 €	2008 €
Iarmhéid ar 1 Eanáir	4,141,691	4,131,984
Glan-insreabhadh airgid	409,205	9,707
Iarmhéid ar 31 Nollaig	<u>4,550,896</u>	<u>4,141,691</u>

18. An tSeirbhís Dlí do Dhídeanaithe

Áirítear ioncam agus caiteachais i dtaobh na Seirbhíse Dlí do Dhídeanaithe sna ráitis airgeadais mar seo a leanas:

	2009 €	2008 €
Tuarastail agus costais bhainteacha	5,006,445	5,560,971
Costais chóiríochta	1,318,103	1,340,928
Táillí dlí agus táillí gairmiúla	2,191,434	1,479,872
Riarachán ginearálta	396,950	620,979
Sócmhainní seasta ceannaithe	22,873	169,891
	<u>8,935,805</u>	<u>9,172,641</u>
Lúide ranníocaí ó dhaoine a fuair cúnamh dlíthiúil agus costais aisghafa	(607,856)	(257,829)
Iomlán an ghlanchaiteachais sa bhliain	<u>8,327,949</u>	<u>8,914,812</u>

19. Figiúirí Comparáideacha

Rinneadh roinnt athruithe ar chur i láthair na míreanna sna ráitis airgeadais agus athshonraíodh na figiúirí comparáideacha áit arbh gá ar bhunús a réitíonn le cur i láthair na bliana reatha.

20. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

Rinne an Bord na Ráitis Airgeadais a fhaomhadh ar an 23 Iúil 2010.

Aguisín 2

Liosta d'ionaid dlí

IONAID DLÍ LÁNAIMSEARHTHA

IONAD DLÍ

ATURNAE BAINISTÍOCHTA

AN CABHÁN

Ionad Siopadóireachta na Cúirte Nua, Sráid na hEaglaise, An Cabhán
Teil: (049) 433 1110 Facs: (049) 433 1304
Patricia O'Reilly

AN CLÁR

Aonad 6A, Cearnóg na gCeannaithe, Inis, Co. an Chláir
Teil: (065) 682 1929 Facs: (065) 682 1939
Mary Cuffe

CORCAIGH

Teach an Ché Thuaidh, Cé Pope, Corcaigh
Teil: (021) 455 1686 Facs: (021) 455 1690
Betty Dineen

1A An Mál Theas, Corcaigh

Teil: (021) 427 5998 Facs: (021) 427 6927
Deirdre Kissane

DÚN NA nGALL

Ionad Baile Leitir Ceanainn, Bóthar Justice Walsh, Leitir Ceanainn, Co. Dhún na nGall
Teil: (074) 912 6177 Facs: (074) 912 6086
Ray Finucane

BAILE ÁTHA CLIATH

45 Sráid Gardiner Íochtarach, Baile Átha Cliath 1
Teil: (01) 874 5440 Facs: (01) 874 6896
Shane Dooley

Ionad an Túir, Sráidbhaile Chluain Dolcáin, Baile Átha Cliath 22

Teil: (01) 457 6011 Facs: (01) 457 6007
Tom Nally

Faiche an tSráidbhaile, Tamhlacht, Baile Átha Cliath 24

Teil: (01) 451 1519 Facs: (01) 451 7989
Pauline Corcoran

44/49 An Phríomhshráid, Fionnghlas, Baile Átha Cliath 11

Teil: (01) 864 0314 Facs: (01) 864 0362
Marie Quirke

48/49 Sráid Brunswick Thuaidh, Lána Sheoirse, Baile Átha Cliath 7

Teil: (01) 646 9700 Facs: (01) 646 9799
Hugh Cunniam

Aonad 6-8, Ionad Gnó, Bóthar Chluain Saileach Baile Bhlainséir, Baile Átha Cliath 15

Teil: (01) 820 0455 Facs: (01) 820 0450
Joan Crawford

An tAonad Failí Leighis

7 – 11 Cúirt Montague, Sráid Montague Baile Átha Cliath 2

Teil: (01) 4776200 Facs: (01)4776241
Margaret O'Shea-Grewcock

Lána Sheoirse, 48/49 Sráid Brunswick Thuaidh, Baile Átha Cliath 7

Teil: (01) 6469740 Facs: (01) 646975
Anke Hartas

Oifig Theach an Charnáin

Sráid Essex Thoir, Baile Átha Cliath 2

Teil: (01) 8886
Anke Hartas

GAILLIMH

9 Sráid Phroinsias, Gaillimh

Teil: (091) 561650 Facs: (091) 563825
Mary Griffin

CIARRAÍ

1 Plás Day, Trá Lí, Co. Chiarraí

Teil: (066) 712 6900 Facs: (066) 712 3631
Carol Anne Coolican

CILL DARA

Plás Canning, An Droichead Nua, Co. Chill Dara

Teil: (045) 435777 Facs: (045) 435766
Edel Poole

CILL CHAINNIGH

87 Sráid Maudlin, Cill Chainnigh
Teil: (056) 776 1611 Facs: (056) 776 1562
Niall Murphy

LAOIS

Aonad 6A, Sráid an Droichid, Portlaoise, Co Laoise
Teil: (057)8661366 Facs: (057) 8661362
Catherine Martin

LUIMNEACH

Aonad F, Cé Lock, Luimneach
Teil: (061) 314599 Facs: (061) 318330
Fergal Rooney

AN LONGFORT

Clós an Chomhair Chreidmheasa, 50A An
Phríomhshráid, An Longfort
Teil: (043) 47590 Facs: (043) 47594
Edel Poole

LÚ

Teach Condil, Plás Roden, Dún Dealgan, Co. Lú
Teil: (042) 933 0448 Facs: (042) 933 0991
Deirdre McMichael

MAIGH EO

Meal Humbert, An Phríomhshráid, Caisleán an
Bharraigh, Co. Mhaigh Eo
Teil: (094) 902 4334 Facs: (094) 902 3721
Thomas O' Mahony

AN MHÍ

Bóthar Uí Chinnéide, An Uaimh, Co. an Mhí
Teil: (046) 907 2515 Facs: (046) 907 2519
Mary Pat Ahern

MUINEACHÁN

Teach Alma, An Diamant, Muineachán
Teil: (047) 84888 Facs: (047) 84879
Stephanie Coggans

UIBH FHAILÍ

Sráid an Chuain, Tulach Mhór
Teil: (057) 9351177 Facs: (057) 9351544
Orla Connolly

SLIGEACH

Teach Bridgewater, Paráid Rockwood, Sligeach
Teil: (071) 9161670 Facs: (071) 9161681
Fiona McGuire

TIOBRAID ÁRANN

Cúirt na Manach, Sráid na Mainistreach, An
tAonach, Co. Thiobraid Árann
Teil: (067) 34181 Facs: (067) 34083
Josephine Fair

PORT LÁIRGE

Teach Cheanada, Sráid Cheanada, Port Láirge
Teil: (051) 855814 Facs: (051) 871237
Aidan Lynch

AN IARMHÍ

Lána Payne, An Baile Gaelach, Baile Áth Luain, Co.
na hIarmhí
Teil: (090) 647 4694 Facs: (090) 647 2160
Phil O'Laoide

LOCH GARMAN

Aonad 8, Cearnóg Redmond, Loch Garman
Teil: (053) 9122622 Facs: (053)9124927
Niamh Murrain

CILL MHANTÁIN

Sráid an Droichid, Cill Mhantáin
Teil: (0404) 66166 Facs: (0404) 66197
Barbara Smyth

SEIRBHÍS DLÍ DO DHÍDEANAITHE

48/49 Sráid Brunswick Thuaidh,
Lána Sheoirse, Baile Átha Cliath 7
Teil: (01) 646 9600 Facs: (01) 671 0200
Frank Caffrey
Gráinne Brophy

Teach Seville, Bóthar an Duga Nua, Gaillimh
Teil: (091) 562480 Facs: (091)562599
Cormac Faherty

An Oifig Chlárúcháin

Teach Timberlay
79/83 Sráid an Mhóta Íochtarach,
Baile Átha Cliath 2
Teil: (01) 631 0800 Facs: (01) 661 5011

IONAID DLÍ PÁIRTAIMSEARTHACHA

Ionad agus teileafón	Ar oscailt	Ionad Dlí
CEATHARLACH Biúró Chaitríona um Fhaisnéis do Shaoránaigh Bóthar Sheosaimh, Ceatharlach. Teil: (059) 9138700	Faoi dhó sa mhí	Cill Chainnigh
CORCAIGH Biúró um Fhaisnéis do Shaoránaigh Cearnóg Wolfe Tone, Beantraí (021) 455168	Uair amháin sa mhí	Corcaigh (Cé Pope)
DÚN NA NGALL Teach na Cúirte, Baile Dhún na nGall Teil: (074) 9126177	Uair amháin sa mhí	Leitir Ceanainn
CIARRAÍ 52 An tSráid Mhór, Cill Airne Teil: (066) 7126900	Gach maidin Aoine	Trá Lí
LIATROIM An tIonad Sláinte, Bóthar Liatroma, Cora Droma Rúisc Teil: (043) 47590	Uair amháin sa mhí	An Longfort
LÚ Ionad Seirbhísí Pobail Dhroichead Átha, Corrán Scarlett, Droichead Átha Teil: (041) 9836084/9833490	Faoi dhó sa mhí	Muineachán
MAIGH EO An tIonad Tréadach (Tailte na hArdeaglaise) Béal an Átha, Co. Mhaigh Eo Teil: (094) 9024334	An ceathrú Máirt de gach mí	Caisleán an Bharraigh
An tIonad Sláinte, Bóthar Chnoc Mhuire, Béal Átha hAmhnais Teil: (094) 9024334	Uair amháin sa mhí	Caisleán an Bharraigh
ROS COMÁIN An tIonad Faisnéise do Shaoránaigh, 7 Sráid Ail Finn, Mainistir na Búille Teil: (071) 9161670	Uair amháin gach dara mí	Sligeach
TIOBRAID ÁRANN Seirbhísí Sóisialta Pobail Dhurlais Sráid Rossa, Durlas Teil: (0504) 22169	An dara Máirt de gach mí	An tAonach
An tIonad Faisnéise do Shaoránaigh, 14 Sráid Wellington, Cluain Meala. Teil: (052) 22267	Ceithre huaire sa mhí	An tAonach
AN IARMHÍ An tIonad Fiontair, Sráid Gheata an Easpaig, An Muileann gCearr Teil: (090) 6474694	Uair amháin sa mhí	Baile Áth Luain

CLINICÍ FAISNÉISE NA SEIRBHÍSE DLÍ DO DHÍDEANAITHE

Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhféadfadh dátaí agus amanna na gclinicí sin athrú ag brath ar an éileamh ar an tseirbhís.

Clinic Doras (Luimneach)

Mount St. Vincent,
Ascall Uí Chonaill,
Luimneach
Déan teagmháil le: Ella / Sr. Teresa (087) 7754160 / (061) 310328
Gach Aoine.

Clinic Shligigh

An tIonad Acmhainní Teaghlaigh,
An Meal,
Sligeach
Déan teagmháil le: Elizabeth/Cathy (071) 9146315; sligofrc@eircom.net
Gach dara Máirt.